

Întâmpinarea Domnului, icoană din prima jumătate a secolului XVII, Mănăstirea Hilandar, Sfântul Munte Athos

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Certitudinea întâlnirii

Pe 2 februarie sărbătorim *Întâmpinarea Domnului*, adică praznicul anual al zilei în care Sfânta Fecioară Maria, conformându-se Legii (*Levitic 12, 8*), s-a suit la templul din Ierusalim, la 40 de zile după nașterea Domnului, pentru curățirea ei, când dumnezeiescul Prunc a fost întâmpinat și ținut în brațe de bătrânul și dreptul Simeon. Sărbătoarea are loc la 40 de zile după Nașterea Domnului, a Dumnezeiescului Prunc, și de aceea e numită *Întâmpinarea Domnului*.

Bătrânului și dreptului Simeon: „i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului” (*Luca 2, 26*). Niciodată el nu s-a îndoit de această descoperire, ci avea certitudinea întâlnirii. El aștepta mângâierea lui Israel. Cei mai aleși oameni din Vechiul Testament trăiau cu nădejdea în venirea lui Hristos. Și cu cât omul era mai ales, cu atât dorul după Cel așteptat era mai mare. Dreptului Simeon Duhul Sfânt îi descoperise că nu va muri până ce nu-L va vedea pe Cel dorit.

Și unde avea să-L întâlnească pe Cel dorit dacă nu la Templu?! Cu cât vremea trecea, dorul lui era tot mai mare. La început va fi mers la Templu nesprâjinit, după trecerea anilor sprijinit în toiag, dar încrezător. Cine-l va fi văzut mereu așteptând, îl va fi persiflat, dar ce-i păsa lui? El știa că va să vină. Și-n ziua în care poate lumea se aștepta mai puțin, a venit: „El L-a primit în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis: Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, Că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel” (*Luca 2, 28-32*).

Lucrurile s-au împlinit întocmai pentru că se bazaseră pe o promisiune dumnezeiască. Noi știm că sunt și promisiuni omenești care nu se împlinesc întotdeauna. În acest sens evocăm minunata poezie a lui Coșbuc: „Ideal”. Fata de împărat venise la fântână după apă. Un tânăr crai pregătit de luptă trecea și i-a cerut apă. Mai mult, i-a promis că, la întoarcerea de la război, va veni și o va lua de nevastă. Fata a venit la fântână a doua zi, a treia, o săptămână, o lună, un an, și mulți ani. Cosițele i-au albit. Craiul terminase lupta, s-a întors pe altă cale și s-a căsătorit cu o altă fată. Și biata fată a murit lângă fântână: „A fost un gemet întreit / Din totul inimii pornit / Și-apoi o liniște de veci! / Din lumea asta într-alta treci, / Și nici nu știi, tu, om trudit, / Ce-i lumea-n care pleci!”¹. Fata își pusese nădejdea într-o promisiune omenească.

Altceva este când îți pui nădejdea într-o promisiune dumnezeiască. Ai certitudinea întâlnirii, așa cum a avut-o Dreptul Simeon. De aceea facem o aplicare duhovnicească și spunem că, așa cum Dumnezeu și-a ținut promisiunea cu trimiterea în lume a Fiului Său, așa și Hristos își va ține promisiunea cu a doua Sa Venire.

În simbolul de credință repetăm mereu: „...Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții...”. Lucrul acesta îl credeam și se va împlini, cu siguranță, pentru că se întemeiază pe cuvântul lui Dumnezeu.

Sfântul Evanghelist Matei ne spune: „Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.” (*Matei 25, 31-33*)

Mântuitorul ne spune că ziua respectivă o știe numai Tatăl, iar Sfântul Petru, văzând că unii se îndoiesc, ne spune că venirea întârzie pentru a le da cât mai multora posibilitatea să se pocăiască de păcate. „Domnul nu întârzie cu făgăduința Sa, după cum socotesc unii că e întârziere, ci îndelung rabdă pentru noi, nevrând să piară cineva, ci toți să vină la pocăință” (*2 Petru 3, 9*).

Așa că avem certitudinea revenirii Lui, a învierii tuturor oamenilor, a judecății și a vieții veșnice.

¹ George Coșbuc, *Poezii 1*, Cartea Românească, București, 1982, p. 247.

DIN SUMAR:

- „De pofteste cineva episcopie, bun lucru dorește”:
Înaltpreasfințitului Andrei, la aniversare – **ADRIAN PAPAHAĞI** (p. 2)
- Miracolele din preajmă - **ALEXANDRU NEMOIANU**.....(p. 3)
- Muntele monahilor prin ochii unui luteran – **PAUL SILADI**... (p. 3)
- Modificarea metodologiei
obținerii gradelor clerului – **PR. CRISTIAN BACIU**.....(p. 4)
- Vasile Voiculescu și teologia prieteniei – **ARHIM. BENEDICT VESA** (p. 5)
- Încotro? – **ELENA PĂRVU**.....(p. 5)

„De poftește cineva episcopie, bun lucru dorește”: Înaltpreasfințitul Andrei, la aniversare

Conf. univ. dr. Adrian Papahagi

An data de 24 ianuarie, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei a împlinit șaptezeci de ani. Colaboratorii săi apropiați m-au rugat să îi înmânez, după slujba din Catedrală, frumoasele volume omagiale editate de Arhid. Claudiu-Ioan Grama¹ și să rostesc un cuvânt „din partea mirenilor”. Cum se întâmplă adesea în asemenea ocazii, imperativul autenticității a primat, așa că am ignorat textul pregătit dinainte. Rămâne deci să îl ofer aici Părintelui Mitropolit Andrei.

Astăzi este o zi de trei ori binecuvântată: I-am adus slavă lui Dumnezeu, celebrăm 160 de ani de la Unirea Principatelor Române și îl sărbătorim pe Arhipăstorul nostru, Andrei, care împlineste șaptezeci de ani. Ne aduc deci împreună, în Biserica noastră, Dumnezeu, patria și un om care își cinstește țara și, mai presus de toate, Îl iubește pe Dumnezeu.

M-am gândit mult ce aş putea rosti în aceste momente atât de neobișnuite pentru mine. Nu mă emoționează să mă adresez multor oameni, doar că de obicei am în spate o tablă murdară de cretă, nu Sfântul Altar. Cum să vorbesc sub ochii Mântuitorului Iisus și ai Maicii Sale, în prezența atâtor slujitori ai altarului? Aflat la ananghie, am hotărât să recurg la un gest salvator, și să citez cuvintele unui om care, spre deosebire de mine, este îndreptățit și obișnuit să vorbească poporului binecredincios. Am luat o carte din raft și am decis să-l omagiez pe Înaltpreasfințitul Părinte Andrei prin chiar cuvintele sale, adunate peste ani într-un volum intitulat *Mai aproape de Hristos*².

Titlul însuși rezumă programul oricărui preot, al oricărui creștin. Mai aproape de Hristos înseamnă totodată mai aproape de Biserică, mai aproape de comunitate, de semenii, și de noi înșine, de miezul ființei noastre. În ce mă privește, l-am simțit mereu pe Părintele Andrei aproape de oameni, empatic cu cei suferinzi, cald și smerit, slujitor și mărturisitor al Celui care singur este Calea, Adevărul și Viața.

Spunea Părintele Andrei, la începutul slujirii sale în această catedrală, în cuvântul rostit cu prilejul întronizării sale ca Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, în ziua de Bunăvestire a anului 2011: „Știu că această slujire este înălțătoare și sublimă dar, în același timp, grea, încărcată cu multe sarcini și griji, pentru că pe ierarh trebuie să-l întristeze și să-l doară tot ce-L poate întrista și durea pe Mântuitorul. Plecând de la persoana noastră, de la cei apropiați, de la cei pe care-i păstoriim, de la orașul nostru, de la eparhia noastră, de la Mitropolia noastră, de la Țara noastră, de la lumea în care trăim, observăm cât de multe sunt necazurile și problemele cu care se confruntă oamenii și cât de cumplit este păcatul în diferitele lui ipostaze. Toate acestea-L dor pe Mântuitorul și trebuie să ne doară și pe noi” (p. 10).

Cele de mai sus nu sunt vorbe goale, căci Înaltpreasfințitul Andrei a înțeles să își asume nu doar administrația unei vaste mitropolii, ci și faptele milosteniei trupești care decurg din acest magisteriu: „Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25, 35-36). Sunt cincizeci de proiecte și centre sociale în Arhiepiscopia noastră, care vor fi încununate de Centrul Sfântului Andrei de pe Calea Turzii. Anual, mii de oameni suferinzi sunt îngrijiți în Centrul Sfântului Nectarie, zilnic sute de săraci sunt hrăniți, zeci de bolnavi sunt

transportați la dializă cu sprijinul arhiepiscopiei noastre. Este nedreaptă deci acuza că Biserica Ortodoxă Română nu se îngrijește de săraci, iar detractorii săi sunt incoerenți atunci când, pe de o parte ar vrea ca Biserica să fie izgonită total din spațiul public, iar pe de altă parte o blamează că nu se substituie statului, asigurând asistența socială cu care ne e dator acesta. Să nu uităm totuși că statul, nu Biserica, ne confiscă jumătate din venituri, obligându-se în schimb să ofere școală și spital, orfelinat și azil – instituții care au crescut în umbra Crucii, dar pe care statul le-a preluat atunci când a secularizat averile Bisericii.

Dincolo de programul social pe care l-a anunțat și îl duce la îndeplinire Înaltpreasfințitul Andrei, două promisiuni mi-au atras atenția în textul său inaugural: aceea de a întări relația cu Universitatea și cu intelectualii (p. 12) și de a se ocupa de tineri (p. 13).

Intelectualii și credința – iată un capitol complicat. Cunoșc o seamă de intelectuali adevărați, chinuți de gând (a nu se confunda cu simplii tehnicieni ai cunoașterii instituționalizate): unii cred în Dumnezeu, chiar dacă se iau la trântă cu îngerul, ca Iacob odinioară, alții sunt înșurubați tenace în cunoașterea faustică, căci din păcate rațiunea se împletește mereu cu ruga. Critica aceasta nu ar trebui totuși să genereze antiintelectualism în Biserică, în oglindă cu anticlericalismul care bântuie printre intelectuali.

Deși intelectualii pot fi plini de păcate, cei cu adevărat importanți au magisteriul cuvântului în egală măsură cu clericii, iar vocea lor este adesea mai articulată și mai sonoră în spațiul public. Chiar și cei mărunți au acces la tineri, pe care îi pot forma sau deforma, îi pot edifica în credință, sau îi pot sminti. Biserica nu își poate permite să divorțeze de inteligența autentică a națiunii, iar preoții ar trebui să își propună să fie în egală măsură mari intelectuali, căci slujirea lui Hristos cere excelență în toate. În fond, mai aproape de Hristos înseamnă și mai aproape de Logos. Să nu uităm, de asemenea, că Părinții Bisericii au fost mari, imenși intelectuali. Pe scurt, intelectualii pot propaga sau combate credința. Ei au verbul și catedrele, iar catedra laică ar fi bine să nu se opună celei episcopale. Preocuparea Înaltpreasfințitului Andrei de a îmbiserici și de a-și atrage intelectualii este deci binevenită.

Alături de intelectuali, tinerii trebuie aduși mai aproape de Hristos. Clujul universitar atrage singur peste 100.000 de studenți. Dacă nu emigrează toți (căci morbul acesta a cuprins tineretul laolaltă cu lehamitea de corupția politică și morală a națiunii), viitorul țării și al Bisericii va avea chipul lor. Într-o oarecare măsură, tinerii sunt mai apropiați de valorile secolului și mai vulnerabili la imoralitatea, relativismul valoric și nihilismul elitelor moderne decât părinții și rudele lor de la țară. Tinerii aceștia, care îngroașă populația metropolelor, sunt totodată mai însetați de dreptate decât cei crescuți în fărădelegea comunistă, mai intoleranți la corupție decât părinții lor, mai atenți la problemele de mediu și de sănătate decât cei care au lucrat în minele și fabricile comuniste. Biserica trebuie să le utilizeze entuziasmul și intransigența morală, și implicit să îi ferească de lehamite și relativism moral.

Părintele Mitropolit Andrei este conștient de toate acestea, căci foarte multe dintre textele volumului din care am citat sunt adresate tinerilor. Înaltpreasfințitul Andrei citează adesea versetul din Pilde (22, 6) unde înțeleptul Solomon ne spune: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă, și chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea”. Într-adevăr, e admirabilă strădania Părintelui Andrei de a instrui tinerii: să nu uităm că a înființat un seminar și o facultate de teologie în timpul păstoririi sale la Alba Iulia, iar la Cluj a ridicat o nouă clădire pentru Facultatea de Teologie. Dar, în afara acestor instituții teologice învață alte sute de mii de tineri; unii sunt apropiați de Biserică, prin comuniune euharistică sau măcar prin frecventarea acțiunilor organizate de ASCOR, de Liga Studenților și de alte organizații creștine, dar mulți sunt lipsiți de Cuvântul Domnului și pradă ispitelor seculare. Biserica nu le poate vorbi doar celor care o caută, ci trebuie să găsească limba-jul percutant pentru veacul în care trăim și să iasă în cetate, în căutarea celorlalți. Tinerii, ca intelectualii, trebuie căutați și aduși mai aproape de Hristos.

În fine, în textul rostit la întronizarea sa, Înaltpreasfințitul Andrei își înscrie opera în continuitatea lucrării predecesorului său, vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu. Așa se și cuvine în Biserică, unde tradiția e considerată comoară, nu povară, cum se întâmplă prea adesea în lumea modernă. Mitropolitul Bartolomeu scria, în testamentul său: „La

cârma Mitropoliei îmi doresc un urmaș vrednic și demn, credincios Bisericii Ortodoxe, responsabil, integru, adversar al corupției de orice fel și sub orice formă, care să continue și să desăvârșască ce am început eu” (p. 10). S-au scurs opt ani de la mutarea la Domnul a Mitropolitului Bartolomeu, și aproape tot atât de la întronizarea Părintelui Mitropolit Andrei, în ziua de Bunăvestire. În acești opt ani am putut vedea că arhiereul nostru s-a dovedit vrednic de moștenirea lăsată, împlinindu-și cu râvnă opera pastorală și duhovnicească, administrativă și filantropică.

Episcopia este, după cum scrie și Înaltpreasfințitul Andrei, o slujire înălțătoare. „Vrednic de crezare, este cuvântul: de poftește cineva episcopie, bun lucru dorește” îi scrie Sfântul Apostol Pavel ucenicului său, Timotei (I Timotei

3, 1). Dar episcopia este și o slujirea grea, căci tot Sf. Apostol Pavel spune: „Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său” (Faptele Apostolilor 20, 28). Cum trebuie să fie un episcop pentru a putea păstra Biserica lui Dumnezeu?

Portretul arhiereului ideal este însăși icoana Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, iar episcopia este în cel mai înalt grad *imitatio Christi*. Sfântul Apostol Pavel face în repetate rânduri portretul bunului episcop: „Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană [...], veghetor, înțelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să învețe pe alții, nebețiv, nedepins să bată, neagonisitor de câștig urât, ci blând, pașnic, neiuibitor de argint, bine chivernisind casa lui” (I Timotei 3, 1-4) și iarăși „Căci se cuvine ca episcopul să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie, nu dat la băutură, pașnic, nepoftitor de câștig urât, ci iubitor de străini, iubitor de bine, înțelept, drept, cuvios, cumpătat, ținându-se de cuvântul cel credincios al învățaturii, ca să fie destoinic și să îndemne la învățatura cea sănătoasă și să mustre pe cei potrivnici” (Tit 1, 7).

Cred că putem cu toții, luând aminte la cuvintele Sfântului Apostol Pavel, la testamentul Mitropolitului Bartolomeu, dar mai ales la lucrarea Înaltpreasfințitului Andrei, să confirmăm din nou, ca acum opt ani, că „vrednic este”, Axios!

Îl rugăm deci să ne păstreze în rugăciune, iar noi ne rugăm pentru Dânsul căci, cum scria Părintele Stăniloae: „Nu numai arhiereul și preotul se roagă pentru credincioșii păstoriți, ci și credincioșii pentru ei. Nu numai de la inimă curge sângele spre mădulare, ci și invers. Așa se menține unitatea și viața organismului”³.

³ Pr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, București: EIBMBOR, 2004, p. 380

¹ *Mitropolitul Andrei – Păstorul blând al Transilvaniei euharistice*, ed. arhid. Claudiu-Ioan Grama, Cluj: Ed. Renașterea, 2019.

² Andrei, Arhiepiscop și Mitropolit, *Mai aproape de Hristos*, Cluj: Ed. Renașterea, 2016.

Miracolele din preajmă

Alexandru Nemoianu

(Statele Unite)

Loarte adesea ne așteptăm la „minuni” spectaculoase, întâmplări cu totul ieșite din comun și foarte apropiate de senzaționalism de scenă. Cel mai adesea acest gen de „minuni” sunt nălciri sau poate chiar mai rău. Miracolele adevărate sunt cele care se petrec în imediata noastră apropiere, și ele se găsesc în răsăritul și apusul soarelui și la modul în care viața tuturor și a fiecăruia este păzită și ocrotită.

Între aceste miracole din preajma noastră se numără viața a doi mari scriitori ai veacului al XX-lea: Ernst Jünger (1895-2007), scriitor german, și Mihail Bulgakov (1891-1939), scriitor rus. Ambele existențe se află sub semnul lui Iov aproape până la identificare. Existența acestor doi mari scriitori, care nu s-au cunoscut, reprezintă un „caz” de vieți paralele, și amândouă sunt miracole din preajma noastră. Cei doi scriitori au trăit în vremuri crâncene, brutale și de o cruzime fără precedent. Amândoi au trăit și scris fără să comită compromisuri, în permanent risc, primejdie și nevoie. Pentru amândoi a fost limpede că „valoarea” muncii este dată de cantitatea de dragoste pe care o încorporează. Atât Ernst Jünger, cât și Mihail Bulgakov au știut că valoarea unui om nu este dată de suma realizărilor lui, ci de consecvența comportamentului său, de caracterul lui, de capacitatea lui de a alege „binele” și de a trăi consecințele acestei alegeri. Cei doi scriitori au prezentat, artistic, transfigurat, esența lumii pe care o trăiau, grozăvia realității imediate.

În cazul lui Bulgakov este vorba de scrierile *Diavoliada*, *Ouăle Fatale*, *Garda Alba* (*Vremea Turbinilor*) și, mai ales, *Maestrul și Margareta*. În aceste scrieri Bulgakov a arătat suferința unei lumi care se stingea în durere demnă, coșmarul existenței într-un sistem demonic, și a sugerat calea de a supraviețui normal.

În cazul lui Ernst Jünger lucrurile sunt încă mai complicate. El a fost martor la întreaga istorie Germană a veacului al XX-lea. A stat martor, literalmente în linia întâia. Ernst Jünger a străbătut veacul al XX-lea, care a fost și al „noptii germane”, ale cărei zori încă nu se vestesc. Opera lui este vastă, dar cred că *Jurnalele și În Furtuni de Oțel* sunt cele mai reprezentative.

Mărturisirea celor doi scriitori a fost făcută cu mari sacrificii și primejdie personală imediată. La sfârșitul anilor 30 ai veacului al XX-lea, publicațiile naziste spuneau că Ernst Jünger „se apropie de zona gloanțelor în ceață”. O amenințare mai directă nici nu era cu putință! Mihail Bulgakov a fost permanent amenințat și sicanat: I s-a interzis publicarea lucrărilor (multe, și mai ales monumentalul roman *Maestrul și Margareta*, au apărut treizeci de ani după moartea autorului), în mai multe rânduri arestarea și dispariția lui în universul concentrațional stalinist era iminentă.

Suferințele lui Ernst Jünger nu au conținut odată ce regimul nazist a luat sfârșit. Autoritățile de ocupație din Germania au interzis ca el să publice (până în 1948) și tot până atunci a fost lipsit de orice mijloc de subzistență. El a trăit din ajutorul prietenilor din Franța și Anglia (cei din Anglia erau foști combatanți ai Primului Război Mondial, care știau modul eroic și cavaleresc în care s-a purtat Ernst Jünger ca ofițer în linia întâia pe toată durata războiului pomenit. Motiv pentru care el a și fost onorat cu cel mai înalt ordin militar German, „Pour le Merit”. Cel mai tânăr dintre cei optsprezece ofițeri Germani care au primit acest ordin pe durata războiului) și din roadele grădinii casei lui din Kirchhost, pe care însuși o cultiva.

Ne putem întreba ce i-a susținut interior pe cei doi. Fără îndoială calitățile lor intelectuale, talentul artistic, voința și puterea de a răbda. Dar pe lângă acestea, amândoi au avut foarte tare credință în lucrarea lui Dumnezeu, erau dedicați Împărăției Lui. În mai multe feluri, cei doi scriitori au fost și doi „drepti”.

Confruntat cu abjecțiile campaniilor „ateiste” și gunoiul intelectual răspândit prin organul de presa al acestor campanii (gazeta *Bejboznik*, adică *Ateul*) în 5 Ianuarie, 1925, Mihail Bulgakov exclamă: „Răsfoind seara numerele din *Bejboznik*, am fost zguduit. Chichița nu consta în sacrilegiul comis, deși acesta, firește, e cu ghiotura, dacă ar fi să vorbim de latura exterioară. Chichița se afla în ideea care poate fi argumentată de documente: Iisus Hristos este înfățișat ca un nemernic și un escroc. Tocmai EL!... Pentru o astfel de crimă nici o pedeapsă nu e prea mare”. Desigur, mai târziu, Mihail Bulgakov va repara crima comisă în singurul mod pe care îl avea la dispoziție, scriind romanul *Maestrul și Margareta*, care este un adevărat imn creștin.

La rândul său, Ernst Jünger vorbea despre importanța rugăciunii și spunea: „Dintre toate domurile, rămâne cel al brațelor înălțate în rugăciune. Doar în el este certitudine”.

Dar miracolul care însoțește pe acești doi mari scriitori s-a vădit paradoxal unde ne-am fi așteptat mai puțin. Atât unul, cât și celălalt au fost salvați de la moarte, și astfel au putut să își întocmească opera, prin intervenția directă a doi monștrii săngeroși: Stalin și Hitler. Prin ordin, prin dispoziție directă, Stalin a dispus ca Bulgakov să nu fie exterminat. Același lucru l-a făcut și Hitler în privința lui Ernst Jünger. O tulburătoare asemănare a ambilor cu Dreptul Iov!

În aceste cazuri suntem confrunțați cu paradoxul relației dintre „bine” și „rău”, dintre Dumnezeu și necuratul. O taina care este contemplată în „Cartea lui Iov”, o taină care este mai bine să rămână necercetată.

Dar, dincolo de aceste miracole, rămâne exemplul celor doi scriitori. Un exemplu de comportare veșnic la îndemână. Nu sub specia actelor „eroice”, care nu sunt și nici nu trebuie să fie cele comune. Sub un alt semn. Un semn pe care minunat l-a articulat Ernst Jünger: „În situația lumii moderne, care se standardizează și în care persoana devine număr, în care cei mai deștepti eșuează și cei curajoși caută o soluție, putem vedea cum cineva poate da liniștit un sfat bun și face ceea ce e bine. Atunci putem fi siguri că am întâlnit un om care se roagă”.

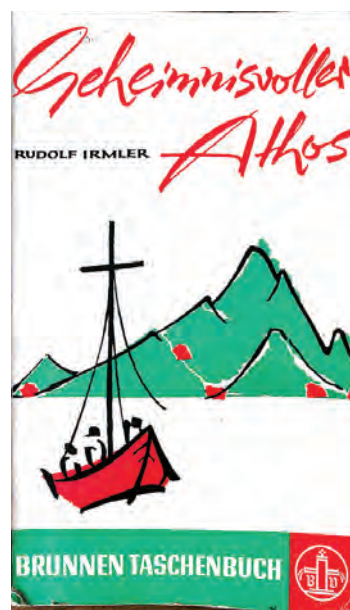
Muntele monahilor prin ochii unui luteran

Dr. Paul Siladi

ărțile au propriul lor destin, traiectoria lor incontabilă și imprevizibilă. Ele intră în relații vii cu oamenii și cu dinamica obișnuită: produc bucurie, entuziasmează, stârnesc dar și obolesc, enervează, plictisesc și, uneori se ajunge chiar la despărțire, pentru ca un nou drum să înceapă. Undeva prin anul 2010 am găsit o carte în format de buzunar, pusă pe un raft într-un cămin studentesc german, de unde putea fi luată gratuit de către orice o găsese interesantă. Cartea se numește *Geheimnisvoller Athos*¹ (Athosul tainic), și a fost publicată în 1965 de Rudolf Irmeler (1907-1999), un pastor evanghelic, care după 1954 a călătorit mai mult în lumea ortodoxă, iar în 1963 a vizitat Athosul. Volumul care a ajuns la mine absolut din întâmplare are pe pagina de gardă o semnătură greu descifrabilă, un scris tremurat și ascuțit, și mențiunea „după prelegerea pastorului Irmeler în 16. X. 1967”.

În 1963 muntele Athos, singura republică monahală din lume, sărbătorește un mileniu de la întemeierea Marii Lavre, și implicit, începutul monahismului athonit în forma în care îl cunoaștem noi astăzi. Nu trecuseră decât 18 ani de la încetarea celui de-al doilea Război mondial, amintirea lui era încă proaspătă în memoria tuturor. Grecia se găsea într-o situație dificilă economic, o mare parte a populației emigrase ori dorea să facă acest lucru. În acest context Rudolf Irmeler petrece câteva zile în Grecia și apoi în Athos, iar experiența aceasta este relatată pe larg în *Geheimnisvoller Athos*. În 56 de ani, lucrurile s-au schimbat așa de mult încât senzația cu care se citește cartea este aceea că te afli în fața unui document istoric. Se pot observa constante ale lumii, tendințe, dar și schimbări radicale.

Grecia pe care o vede Rudolf Irmeler este o una în plină dezvoltare, dominată de spirit comercial și, în același timp, de o relaxare specifică, ce este privită cu iritare și admirație. Bunăoară în Ierisos ajunge la ora 7 în fața autobuzului doar că să constate că nu e nimeni acolo „Punctualitatea prusacă este necunoscută în sud. Grăbește-te încet. Călătoria poate începe abia după ora 8 [...] De fapt [grecii] sunt niște oameni fericiți care nu trebuie să se uite neîncetat la ceas” (p. 18). Pastorul luteran privește lumea cu un ochi de cronicar, ce surprinde detalii vizibile doar celui care vine dintr-o altă lume. De aceea notează „Șoferul [de autobuz] nu are talismane atârdate, așa cum este obiceiul la noi. În schimb are o icoană a Maicii Domnului împodobită cu flori. Înainte să apese pe accelerație își face cruce fără să se simtă cătuși de puțin jenat, iar apoi rămâne o clipă nemișcat. Nu râde nimeni. Așa ceva este firesc” (p. 18). În călătoria sa trece prin sate în care două treimi din locuitori sunt plecați la muncă în Germania (p. 17) și mulți alții vor să facă același lucru (p. 13).

Prima întâlnire cu spiritualitatea ortodoxă are loc în Tesalonic, unde pastorul evanghelic merge la biserica închinată Sfântului Dimitrie, ocrotitorul orașului. Sunt peste 1000 de oameni care participă la Sfânta Liturghie, biserica este plină până la refuz (p. 14), iar mozaicurile creează o atmosferă de rugăciune (p. 15). Mai târziu va putea să constate și diferența dintre cultul citadin, în marea biserică din Tesalonic și maniera în care celebrează slujbele monahii: cu lecturi multe, fără atâta fast, concentrați mai mult pe interiorizare.

Muntele Athos, chiar dacă pe de o parte este o permanentă revoluție, în continuă contradicție cu lumea, pe de altă parte este și o oglindă a lumii. Criza spirituală de după războaiele mondiale se resimte inclusiv pe muntele monahilor. Pe lângă faptul că sunt puțini viețuitori (undeva în jur la 1500 de oameni pe întreaga peninsulă) nici pelerini prea mulți nu vin. Cei care pornesc înspre republica monahală o fac adesea din curiozități mai degrabă turistice decât spirituale. Un monah face o diagnoză rapidă: „americani vin mai ales pentru fotografii și pentru senzație”, germanii „vor să vadă bibliotecile și tezaurul mănăstirilor”, iar francezii „vor să vadă țara fără femei. Nu pot să creadă că mai există astăzi așa ceva” (p. 26). De altfel Sfântul Munte nu este cunoscut prea bine nici printre greci și nici prea mare interes pentru spiritualitate nu pare să existe (p. 18). Ghidul de călătorie cu care ajunge Rudolf Irmeler în Athos avertizează: „Din pricina postului și a hranei insuficiente legate de acesta, luați cu Dumneavoastră cârnați și conserve” (p. 17).

Nu la fel se raportează autorul la spiritualitatea ortodoxă și, în particular, la cea athonită: „Putem să învățăm mult de la creștinismul răsăritean: de la rugăciune și cântare, de la meditație și interiorizare. Athosul are o importanță exemplară pentru întreaga creștinătate” (p. 5). Muntele nu este doar „un paradis al liniștii și al păcii” (p. 28) ori un loc unde „nu se naște nimeni – aici doar se moare. Veșnicul ciclu al nașterii și al morții este aici întrerupt” (p. 27). Este un loc privilegiat al întregii Ortodoxii și al caracterului său mistic, avându-l în centru pe Fiul lui Dumnezeu întrupat și înviat. Iar centralitatea Învierii dă Bisericii ortodoxe un pregnant caracter cosmic, care vizează schimbarea întregului Univers. În biserică nu se caută doar iertarea păcatelor, ci mântuirea lumii întregi, restaurarea prin har (p. 36).

Rudolf Irmeler reușește să privească lumea ortodoxă din afară însă fără de prejudecăți. Se bucură de liniștea nelumească pe care o găsește în Athosul nemotorizat și neelectricificat. În arhondaricele singuraticilor lumina slabă a lămpilor îi face pe oamenii care de pe atunci începeau să se izoleze în activități solitare să se regăsească unii pe alții (p. 134). Asceza îi face pe monahi să aibă chipuri „strălucitoare, a căror lumină izvorăște din inima curată” (p. 137). Lipsa de prejudecăți îl face pe autorul nostru să deplângă kitschul din magazinele de suveniruri din Karyes, dar în același timp să se bucure de frumusețea cuceritoare a mănăstirilor, care indiferent de dificultățile prin care trec, rămân repere permanente ale creștinismului răsăritean.

Pastorul luteran petrece șapte zile în Athos, care îi rămân gravate în amintire ca un timp fericit, pentru care e recunoscător. Mărturia sa rămâne peste timp un document istoric despre frumusețea vie și perenă a Muntelui Sfânt al Ortodoxiei.

¹ Rudolf Irmeler, *Geheimnisvoller Athos*, Brunnen Verlag, Giessen und Basel, 1965.

Modificarea metodologiei obținerii gradelor clerului

Pr. dr. Cristian Baciu

Consilier administrativ bisericesc

fântul Sinod, în ședința din 25 octombrie 2018, a hotărât actualizarea și completarea Metodologiei pentru obținerea gradelor profesionale de către personalul clerical. Publicăm textul acestei hotărâri, pentru a fi cunoscut atât de către preoții din Eparhia noastră, cât și de către candidații la preoție.

Principalele noutăți față de metodologia anterioară ar fi:

- preoții se pot înscrie la cursurile de definitivare la minimum 1 an de la hirotonie, dar obligatoriu până la 5 ani. În cazul în care preoții depășesc limita maximă de 5 ani și nu obțin gradul definitiv, vor fi menținuți pe post, dar nu vor putea promova până la obținerea acestui grad;

- la capitolul *Precizări adiționale* sunt menționate hotărârile privind echivalarea gradelor didactice sau a studiilor postuniversitare cu gradele profesionale în preoție, dar și condițiile privind echivalarea titlului de doctor obținut de preoți în alte domenii;

- în vederea hirotoniei, personalul neclerical este îndatorat să promoveze examenul de capacitate preotească.

DEFINITIV - studii superioare

1. Pentru personalul clerical, definitivarea pe post este obligatorie și se obține prin cursuri și examene speciale de definitivare la minimum 1 an și cel mult 5 ani de la titularizarea pe post, prin hirotonie.

2. Înscrierea preoților la cursurile de definitivare se face la Centrul eparhial, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea cursurilor, prin depunerea unui dosar care va cuprinde:

- cerere către Chiriarih;
- copie după actele de studii: diploma de licență în teologie, master, doctorat și foile matricole;
- adeverința care să ateste cel puțin 1 an vechime în preoție;
- memoriu de activitate avizat de protopop;
- raportul protopopului în legătură cu inspecțiile anuale;
- media notărilor administrative pentru activitatea desfășurată, stabilită potrivit Regulamentului de numire și transferare a clerului, având calificativul cel puțin „Bine”.

3. Lista cu numele candidaților care au primit aprobarea chiriarihului pentru înscrierea la cursurile de definitivare se comunică centrului teritorial de cursuri, cu cel puțin 15 zile înainte de începerea cursurilor.

4. Cursurile pentru definitivare cu o durată de 2 săptămâni și frecvență obligatorie se organizează la cele 6 centre teritoriale, în perioada iulie - septembrie, pe baza tematicii aprobate de Sinodul mitropolitan.

5. Cursurile se finalizează cu examenul de definitivare, constând în două probe: o probă scrisă și o probă orală (de cunoștințe teologice inter-disciplinare și pastoral-misionare), pe baza tematicii aprobate de Sinodul mitropolitan și a bibliografiei recomandate.

6. Media de promovare a examenului de definitivare este minimum 7.00 (șapte), cu nicio notare parțială sub 6.00 (șase), calculându-se ca medie aritmetică a celor două probe.

7. Candidații care nu au promovat examenul de definitivare se pot prezenta la un nou examen în anul următor, în aceleași condiții amintite mai sus.

8. Centrul eparhial, pe baza cataloagelor comunicate de centrele teritoriale de cursuri, înscrie în fișa personală a fiecărui preot rezultatul obținut și eliberează, la cerere, Certificat de acordare a definitivării.

GRADUL II - studii superioare

1. Înscrierea la gradul II se face, la cerere, după cel puțin 4 ani de la promovarea examenului de definitivare.

2. Înscrierea preoților licențiați în teologie la cursurile pentru gradul II se face la Centrul eparhial, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea cursurilor, prin depunerea unui dosar care va cuprinde:

- cerere către Chiriarih;
- copie după Diploma de licențiat în teologie;
- adeverința care să ateste cel puțin 5 ani vechime în preoție;
- memoriu de activitate avizat de protopop, cu calificativul cel puțin „Bine”;
- dovadă privind publicarea unor cărți, studii, articole, predici, cateheze, conferințe, alte materiale de interes bisericesc și apariții în mass-media bisericească;
- dovadă privind elaborarea sau susținerea unei conferințe preotești ori a unei teme în cadrul cercului pastoral, în ultimii 4 ani.

3. Pentru înscriere, precum și pentru organizarea cursurilor și a examenelor pentru gradul II sunt valabile aceleași criterii menționate la definitivare.

4. Cursurile se finalizează cu examen constând în două probe: o probă scrisă și o probă orală (de cunoștințe teologice inter-disciplinare și pastoral-misionare), pe baza tematicii aprobate de Sinodul mitropolitan și a bibliografiei recomandate.

5. Media de promovare a examenului pentru gradul II este minimum 7.00 (șapte), cu nicio notare parțială sub 6.00 (șase).

6. Candidații care nu au promovat examenul de gradul II se pot prezenta la un nou examen în anul următor, în aceleași condiții amintite mai sus.

7. Centrul eparhial, pe baza cataloagelor comunicate de centrele teritoriale de cursuri, înscrie în fișa personală a fiecărui preot rezultatul obținut și eliberează, la cerere, Certificat de acordare a gradului II.

GRADUL I - studii superioare

1. Înscrierea la gradul I se face, la cerere, după cel puțin 4 ani de la promovarea examenului pentru gradul II.

2. Centrele de perfecționare pentru obținerea gradului I sunt cele aprobate de Sfântul Sinod și menționate de prezenta Metodologie, la pct. 5, Definitiv - studii medii.

3. Dosarul de înscriere a licențiaților în teologie pentru obținerea gradului I se întocmește în aceleași condiții ca la gradul II și va cuprinde în plus:

- cerere către Chiriarih;
- adeverința care să ateste cel puțin 9 ani vechime în preoție;
- dovadă privind publicarea unor cărți, studii, articole, predici, cateheze, conferințe, alte materiale de interes bisericesc;
- participări la emisiuni radio și TV, cu binecuvântarea chiriarihului;
- atestarea privind organizarea unei vizite arhieresti în parohie, precum și a realizărilor semnificative pe plan pastoral-liturgic, cultural-misionar, social-filantropic și administrativ-gospodăresc, în ultimii 4 ani.

5. Perioada de depunere și aprobare a dosarelor de înscriere la gradul I este cea prevăzută pentru definitivare și gradul II.

6. Pentru examenul de gradul I, centrele de perfecționare în colaborare cu Centrele eparhiale alcătuiesc programa însoțită de bibliografia orientativă care va cuprinde teme de interes pentru preoțime, cu conținut teologic: pastoral-liturgic, cultural-misionar, social-filantropic și administrativ-gospodăresc, de drept bisericesc, administrație parohială și legislație.

7. Programa însoțită de bibliografia orientativă se aprobă de sinoadele mitropolitane și se comunică la Cancelaria Sfântului Sinod și la Centrele eparhiale sufragane, care au îndatorirea să le publice și pe baza cărora se vor solicita subiecte pentru lucrările de grad.

8. În vederea alegerii unui subiect pentru lucrarea de grad, candidatul se va consulta cu unul din profesorii coordonatori, iar titlul lucrării, formulat în urma acestei consultări, va fi propus, spre aprobare, în cadrul colocviului de admitere.

9. După primirea dosarelor de înscriere, Centrul eparhial stabilește o dată comună pentru susținerea colocviului în vederea admiterii la grad.

10. Colocviul de admitere se susține pe baza programei orientative aprobate, în fața unei comisii prezidate de chiriarih sau delegatul său, alcătuită din cadre didactice universitare (profesor, conferențiar sau lector) și 1-2 consilieri de la Centrul eparhial, cu gradul I sau doctori în teologie. Rezultatul colocviului de admitere se consemnează prin calificativele „Admis” sau „Respins”.

11. Pentru înscrierea la gradul I, se efectuează o inspecție specială la parohia în care activează candidatul, de către un delegat al chiriarihului.

12. Obiectivele inspecției speciale se stabilesc de către chiriarih, iar rezultatele acesteia și calificativul obținut, cel puțin „Bine”, se consemnează într-un proces-verbal și se depun la dosarul candidatului.

13. Lucrarea de grad se depune la centrul mitropolitan de perfecționare până la 30 septembrie, în vederea recenzării de către profesorul coordonator în cel mult 30 de zile și pentru stabilirea datei la care va avea loc colocviul pentru susținerea lucrării de grad, în trimestrul IV.

14. Colocviul pentru susținerea lucrării de grad se organizează, pe eparhii, la centrul de perfecționare la care s-a înscris candidatul, în fața unei comisii prezidate de chiriarih sau delegatul său (profesor, conferențiar sau lector), alcătuită din: profesorul coordonator, un cadru didactic din secția în care se înscrie subiectul lucrării de grad și delegatul Centrului eparhial de care aparține candidatul.

15. Nota minimă de admitere a lucrării și de promovare a colocviului este 8.00 (opt).

16. Candidații care nu au promovat colocviul pentru gradul I se pot prezenta la un nou examen în anul următor, în aceleași condiții amintite mai sus.

17. Centrul eparhial, pe baza cataloagelor comunicate de centrul de perfecționare, înscrie în fișa personală a fiecărui preot rezultatul obținut și eliberează, la cerere, Certificat de acordare a gradului I.

PRECIZĂRI ADIȚIONALE

(comune pentru personalul clerical cu studii medii și studii superioare)

a. Personalului didactic licențiat la specializarea Teologie Pastorală din cadrul Facultăților de Teologie Ortodoxă, care predă discipline de specialitate teologică în învățământul universitar și preuniversitar teologic sau care predă disciplina Religie în învățământul de stat, i se echivalează, pe bază de acte justificative, gradele didactice obținute în învățământul de stat cu gradele profesionale pentru personalul clerical, cu obligația susținerii examenului de titularizare (capacitate preotească), înaintea hirotoniei și cu respectarea perioadelor de echivalare dintre grade. Vechimea asimilată va fi luată în calcul la stabilirea claselor de salarizare.

b. Absolvenții de masterat în teologie, după promovarea examenului de titularizare (capacitate preotească), primesc Certificat de acordare a definitivării, la cerere, la minimum un an de la titularizarea pe post, prin hirotonie, în baza dosarului cu actele justificative prevăzute de Metodologie, trecându-li-se media de pe actele de echivalare (anul I + anul II + disertație/3).

c. Studiile teologice de masterat pot fi echivalate o singură dată, la alegere, cu gradul clerical definitiv sau gradul II clerical.

d. Absolvenții cursurilor de doctorat și cei cu diplomă de masterat în teologie sunt încadrați la gradul II, la cerere, după cel puțin 4 ani de la promovarea examenului de definitivare, pe baza unui dosar cuprinzând:

- cerere către Chiriarih;
- copie după actul de absolvire a cursurilor de doctorat sau după diploma de masterat și a foii matricole;
- adeverința care să ateste cel puțin 5 ani de vechime în preoție;
- memoriu de activitate avizat de protopop sau de conducătorul instituției de învățământ teologic;
- dovadă privind publicarea unor materiale de interes bisericesc (studii, articole, predici, cateheze etc.) sau apariții în mass-media bisericească;
- adeverință privind titularizarea prin examen de capacitate preotească sau numire pe post, iar în cazul cadrelor didactice din învățământul teologic, adeverință de titularizare sau numire pe post.

e. Doctorii în teologie sunt încadrați la gradul I, la cerere, după cel puțin 1 an de la promovarea examenului pentru gradul II, pe baza unui dosar cuprinzând:

- cerere către Chiriarih;
- adeverința care să ateste cel puțin 6 ani vechime în preoție;
- copie după diploma de doctor în teologie;
- adeverință privind titularizarea prin examen de capacitate preotească sau numire pe post;
- memoriu de activitate, cu lista lucrărilor publicate, avizat de protopop sau conducătorul instituției de învățământ teologic.

f. Personalul clerical care a obținut titlul de doctor în domenii conexe teologiei poate fi încadrat la gradul I, la cerere, dacă teza de doctorat are relevanță pentru misiunea Bisericii și a fost obținută la o instituție cu prestigiu academic. În cazul clericilor care au obținut titlul de doctor în alte domenii, pentru echivalarea titlului academic sunt necesare: binecuvântarea chiriarihului la momentul înscrierii la doctorat și îndeplinirea criteriilor stabilite de Sfântul Sinod privind mediile de admitere (minimum 8,51). Pentru echivalare, candidații vor depune un dosar care va cuprinde, pe lângă actele prevăzute de Metodologie, o copie a tezei de doctorat.

g. Centrele teritoriale de cursuri vor constitui o comisie prezidată de chiriarih sau delegatul acestuia, alcătuită din cadre didactice universitare (profesor, conferențiar sau lector) din cuprinsul mitropoliei și 1-2 consilieri de la Centrele eparhiale, cu gradul I sau doctori în teologie, care va analiza îndeplinirea criteriilor și posibilitatea echivalării titlului de doctor cu gradul I clerical.

h. Personalului din administrația bisericească, încadrat în funcții de conducere (consilier, inspector, secretar eparhial) i se asimilează, la cerere, vechimea în funcția administrativă cu vechimea în cler, în vederea stabilirii claselor de salarizare.

i. Cu binecuvântarea chiriarihului, personalul clerical monahal poate obține grade profesionale în aceleași condiții prevăzute pentru clerul de mir. La dosarele de înscriere se va ține cont de recomandarea exarhului și a starețului și nu sunt necesare lista articolelor publicate și aparițiile în mass-media.

j. În vederea hirotoniei, personalul monahal este îndatorat să promoveze examenul de titularizare (capacitate preotească). În vederea înscrierii, personalul monahal va prezenta dosar de acte cuprinzând și recomandarea starețului, precum și aprobarea chiriarihului. Pentru candidații monahi, la propunerea Sectorului Exarhat, chiriarihul va aproba o programă și o bibliografie suplimentară, iar din comisia de examinare va face parte și Exarhul mănăstirilor sau clerici monahi doctori sau doctoranzi în teologie.

k. Nu se acordă dispense pentru reducerea vechimii în preoție și a stagiilor dintre grade pentru personalul clerical, cu excepția cazurilor în care preoții obțin definitivarea și gradul II cu media 10 sau au o activitate misionară cu totul deosebită (construcție de biserici, activitate filantropică, culturală, educațională), caz în care se pot prezenta cu un an mai devreme față de perioada prevăzută;

l. Preoții care depășesc limita maximă de 5 ani de la titularizare și nu obțin gradul definitiv vor fi menținuți pe post, dar nu vor putea promova până la obținerea acestui grad.

m. Preoților aflați sub sancțiune administrativă sau disciplinar-bisericească nu li se aprobă înscrierea la definitivare, gradul II și gradul I, până la ridicarea sancțiunii.

n. Certificatele de acordare a gradelor profesionale se aprobă de Sfântul Sinod pe formulare tipizate.

o. Centrele de perfecționare la care sunt arondate mai multe eparhii pot organiza, anual, serii suplimentare de cursuri, potrivit cu cerințele locale.

Vasile Voiculescu și teologia prieteniei

Arhim. dr. Benedict Vesa

Loezia este mijlocul cel mai complet de comunicare umană, dar este și „metodologia” cea mai adecvată pentru a face teologie. Și asta, pentru că, deși nu își dorește să exprime matematic, exhaustiv și definitiv un adevăr, te introduce în zona experienței adevărului, prin intermediul simbolului, care leagă realități și conduce spre întâlnire. În acest fel, *lex credendi* devine *lex vivendi*, adevărul se revelează ca viață. Din această perspectivă, teologia devine poezie, ca formă concretă și completă de abordare a relației dintre Dumnezeu și creație. Și teologul și poetul se uimesc, în fața lumii, în fața omului, și, în cele din urmă, în fața lui Dumnezeu, Cel bun și frumos.

Pentru a putea vedea lumea și pe Dumnezeu, împrumutând expresia scriitorului Antoine de Saint-Exupéry, este nevoie să „le îmblânzești”, să te împrietenești cu ele. De aici și forma de exprimare a teologiei drept prietenie. Hristos Însuși o proclamă, adresându-se ucenicilor: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi. **Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu știe ce face stăpânul său, ci o-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute**” (Ioan 15, 13-15). Prietenia este cea mai înaltă formă umană a dragostei, tocmai pentru că este cea mai puțin „obligatorie” și cea mai puțin impusă de cerințe exterioare. Înseamnă împreună-călătorie, cu maximă generozitate și cu un interes față de sine redus la maximum. Împreună și pentru celălalt.

În ce-l privește pe Vasile Voiculescu, contactul cu scrierile sale l-am avut destul de devreme, însă nu și „prietenia” cu acesta. A fost un moment de grație, cu vreun an și jumătate în urmă, când din mâna unui prieten am primit, ca o invitație discretă și misterioasă la aventura lecturii, volumul ce cuprindea „Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginată”. Cheia de interpretare era limpede, Vasile Voiculescu făcea elogiul dragostei, sub chipul prieteniei, ca depășire a carnalului. Această trecere este limpede exprimată în sonetul-paradigmă CLXVII, din care cităm: „Pe noi prietenia nu ne mai încapă... / Și-o dragoste înaltă și-adâncă începui. / Se prefăcu deodată coliba în palat, / Iar casnicele scule, în zâne, ca-n magie; / Eu regăsiu în mine un suflet de-mpărat, / Purtând puternic sceptru de vis și poezie. / Nu-i oaste mai vitează ca cea a-nchipuirii, / Ca duhul frumuseții atotbiruitor; / În fruntea lor porni-vom războiul dezrobirii! / Din lumile țărânei spre unicul meu dor; / Să-ți cuceresc și fie în dreapta stăpânire, / Alătura de mine, un tron în nemurire!”¹. Termenul care definește simbolic și sintetizator prietenia este cel de „alături”, care exprimă identificarea și urmărirea aceluiși țel, dezvoltat ulterior într-un împreună pelerinaj către frumusețea veșniciei.

Vasile Voiculescu se naște pe data de 13 octombrie 1884, în județul Buzău, localitatea Pârscov. Își face studiile primare și gimnaziale la școala din Pleșcoi, iar cele medii la Liceul „A. Hașdeu” din Buzău și „Gheorghe Lazăr” din București. Fiind preocupat de literatură, își continuă studiile la Facultatea de Litere și Filozofie, dar o abandonează destul de repede. Urmează Facultatea de Medicină, pe care o absolvă în anul 1909, cu o teză de licență în Chirurgie. Se specializează în domeniul Medicinii Interne și Epidemiologiei. Preocupările religioase le are încă din copilărie, când, în casa părintească, este familiarizat cu o viață spirituală așezată. Crezul său religios era adeseori proclamat limpede: „crediția trebuie să stea la temelie spiritului omului normal”. În anul 1910 se căsătorește cu Maria Mitescu, o colegă de facultate, și împreună vor avea cinci copii. După o scurtă perioadă de muncă în spațiul rural, în județul Gorj, va fi mobilizat pe front în prima conflagrație mondială. Aici se va remarca prin generozitatea și disponibilitatea creștină față de soldați și refugiați. Trece el însuși în această perioadă prin momente dificile, însă râvna spre slujire crește. Astfel, după terminarea războiului, inițiază un program de educație și igienă a sănătății în mediul rural, atrăgându-și astfel numele de „doctorul fără de arginți”.

În tot acest răstimp, munca sa în domeniul medicinei este dublată de o creație literară, mai întâi versuri, publicate în reviste de specialitate, apoi adunate în volume (*Poezii; Poeme cu ingeri*), urmate și de opere de beletristică (*Capul de zimbru, Ultimul Berevoi, Zahei Orbul*). În anul 1920

devine membru în Societatea Scriitorilor Români, iar în intervalul 1934-1946 ocupă poziția de Director de programe culturale la Radio România. Anul 1946 este unul dificil, soția sa pleacă în eternitate, moment care îi determină întregul parcurs ulterior – adoptă o viață similară celei sihăstrești, și nu doar în forme exterioare, ci și în trăirile lăuntrice: „ceea ce izbea în persoana lui Vasile Voiculescu era bunătatea serafică pe care știa să o arate orișicui: nici nu critica pe nimeni, nu găsea defecte nimănui și nu blama pe nimeni, aflând întotdeauna scuze și înțelegându-l pe fiecare”².

Frecventează și cercul religios „Rugul Aprins”, în căutarea lui Dumnezeu în viața concretă. În acest context, alături de alți membri, Vasile Voiculescu va fi arestat în noaptea de 4-5 august 1958, la vârsta de 74 de ani, sub acuza uneltirii împotriva ordinii sociale. Timp de șase ani va cunoaște ororile regimului totalitar, în închisorile de la Jilava și Aiud. Despre atitudinea și statura acestuia dă mărturie unul dintre colegii săi de celulă, Vasile Boroneanț: „Era impresionantă purtarea lui de față de toți cei din jur. Se hrănea parcă din Duh Sfânt și era un creștin desăvârșit. Nu-l interesa prea mult hrana, împărțind-o cu ceilalți. Se crease în jurul lui un cerc de profitori, care uneori îi luau mâncarea fără ca măcar să-l întrebe. Într-o zi, un bolnav s-a repezit să-i ia mâncarea. Răspunsul blajinului încarcerat la riposta colegilor a fost: «Lăsați-l, și el este creatura lui Dumnezeu și dacă s-a repezit s-o ia, înseamnă că el are nevoie mai mare decât mine de această mâncare»”³. Prietenia este exprimată faptic în toată această atitudine a sa. La 2 mai 1962, este eliberat de la Aiud și dus de către familia sa în „chilia isihastă” din București, între cărțile sale și în lăuntru liniștii inimii. După un an de suferințe, în ziua de 25 aprilie 1963, pleacă înspre frumusețea nepieritoare pe care a cântat-o și a dorit-o, în scrierile sale.

Prietenia devine pentru Vasile Voiculescu sursă generatoare de viață, cheie de înțelegere a vieții și „metodologie” de viață. Îi devine, într-un anume sens, „Ars poetica”. Și pe această o practică, în consecință ca cine / ce este, în legătură cu Dumnezeu, cu omul, dar și cu creația, ca sursă de inspirație și context al vieții. „Originea” acesteia în sfera dumnezeiască este limpede exprimată în aceleași sonete invocate mai sus: „Noi cu o-mbrățișare rodim eternitate... / Înaltă-ți suflul, duhul... și dă-mi acel sărut / Care-nceput pe gura celui fără de-nceput” (CCX). Descrierea pe care o face în continuare este generată tocmai de punctul original al prieteniei, în scara formelor dragostei umane, aceasta ocupă locul cel mai înalt, depășind atât carnalitatea, cât și afectivitatea: este de sus și-l poartă pe om înspre înălțimi – „Lubirea mi-i sfințită de marea-i înălțime, / Ne urcă la lumina eternelor dureri” și, de aceea, este nesfârșită: „De-aceia-i fără sațiu și fără de limite” (CLXXII); este lumină, aprinsă de Dumnezeu, indicând înrudire cu o teologie isihastă – „Alături de lumina creată-n empireu, / Lubirea fu o nouă lumină pentru lume; / De-atunci fiecare-n opațiu-i de hume / O poate aprinde singur, el sieși Dumnezeu” (CXCI); este lăuntrică și atotcuprinzătoare, sintetizează și adună întreaga lume în ea – „Ea nu stă-n trup, stăpână a cârnii și-a plăcerii, / Înflăcăratu-i spirit, urgie, le consumă; / Își cată-n noi duh geamăn... și, de-l înbii cu humă, / Rămâi o biată urnă cu zgurile durerii... / Căci ea, ca să pătrundă, îți sparge-alcătuirea, / Preface în gemene lăuntru tău anume / Ca să încapă-acolo, cu ea, întreaga lume” (CLXXXIII); și, tocmai de aceea, este singura realitate mai puternică decât moartea, asimilată chemării la existență / ființare și la viață, pe care o face Hristos Însuși – „Mîinile iubirii n-au stavile pe lume; / Ca Lazăr la auzul duioaselor porunci, / Oricând și ori de unde mă vei striga pe nume, / Chiar de-aș zăcea în groapă cu lespede pe mine, / Tot m-aș scula din moarte ca să alerg la tine” (CLXXXIII).

Intrând în atmosfera lecturii acestor poeme, pur și simplu te împrietenești și simți, atât de aievea, cum îți se deschide o altă înțelegere a lumii și a relației cu Dumnezeu Însuși, sub semnul acestei „metodologii”, de altfel biblice. Pentru că, până la urmă, **prietenia devine o fereastră prin care se citește viața și ea însăși se transformă în suflare a vieții**. Și nu oricare, ci cea veșnică – „este sămânța eternității-n carne” (CCXXV), este îmbrățișare prin care „misterioasa carne se face duh în noi” (CCV). Iar adevărata poveste de dragoste, unica poveste de dragoste, se dezvăluie, se descoperă și se realizează cu Dumnezeu-Iubire. Aceasta este invitația pe care ne-o oferă nouă, cititorilor, și calea pe care ne-o deschide, în consecință: „Lubirea pentru tine-mi veni nu ca un fur / Ci ca un rege cărui uși largi i s-au deschis; / Nu strecurată-n noapte din adâncimi de vis. / Ci în lumina-naltă a marelui azur” (CLXXI).

² Dr. Dr. Constantin Daniel, http://www.viata-medicala.ro/*articleID8841-dArt.html, 1 februarie 2019.

³ Sabina Măduță, *Vasile Voiculescu și Rugul Aprins*, București, Editura „Florile Dalbe”, 2001, p. 28-29.

Încotro?

Elena Pârnu

Lecoul colindelor și plugușorului s-a stins parcă mai repede ca altădată, iar zgomotul frânelor de mașini și claxoanele nervoase au pus iar stăpânire pe oraș. Doar zăpada abundentă din iarna aceasta a mai amortizat parcă nebunia începutului de an...

Sărbătorile de iarnă, care trebuiau să fie întru bucuria sufletului, a vizitelor rudelor și prietenilor în jurul meselor bogate, colindând și depănând amintiri comune, sau pur și simplu doinind viața, s-au consumat într-un banal ce a sărăcit emoția și bucuria Crăciunului și Anului Nou. Parcă tot ce facem e să mai bifăm o obligație, iar seara să punem fericiți capul pe pernă și dimineața să o luăm de la început... Taravela politică ne menține și ea în corzi, obligându-ne să ne gândim încotro va merge civilizația, viața noastră, încotro... Încotro?...

Biserica ortodoxă a venit cu un răspuns ferm la frământările noastre. Anul acesta va fi Anul omagial al satului românesc. De ce? Pentru că „veșnicia s-a născut la sat”. Ne-a spus-o poetul și filosoful Lucian Blaga, meditănd și el la societatea românească. Doar că, de la Blaga și până astăzi, viața satului s-a schimbat radical. Cel mai trist este că țărânul român a fost decimat. Da, acel țărân român care a făcut scut în fața dușmanilor, mulțumindu-se și numai cu Monumentul ostașului necunoscut, ca apoi să fie decimat de regimurile impuse cu brutalitate. Da, țărânul român a dispărut și, odată cu el, acele elemente ce-l individualizau: cinstea, corectitudinea, respectul, păstrarea tradiției neamului românesc, dragostea de țară. Scriitorul Iuliu Pârnu, într-o evocare a poetului Ioan Alexandru (Studii și cronici literare, 2002, p. 239) comentându-i cântecele de pomenire, afirma: „Ioan Alexandru a avut în literatura noastră o misiune istorică. Lui i-a fost dat să cânte ultimul vers, marele vers, la prohodul milenarului țărân român. A fost ultimul poet care a gândit, a simțit și a rostit țărânește într-un mod sublim, care și-a asumat condiția țărânească nu ca o povară, ci ca un privilegiu. Este ultimul poet care a trăit sentimentul țărânesc al ființei”.

Este adevărat că nu ne mai întâlnim astăzi cu un țărân autentic, mai ales după port. Ceea ce s-a păstrat la omul de la țară este stilul de vorbire, cu încărcătură simbolică, cu parabole, ceea ce dovedește înțelepciune, și așa ne explicăm faptul că mulți oameni de cultură români își leagă numele de satul românesc.

Problema pe care ne-o punem este ce mai găsim astăzi în lumea satului, și răspunsul îl vom afla analizând puțin situația. Lumea satului trăiește astăzi în alte coordonate, impuse și de contextul european. Este mai interiorizată, mai individualistă, mai comodă în multe privințe; și-a pierdut rapsozii populari care surprindeau întreaga gamă de sentimente a omului și mai ales umorul, buna dispoziție, chiar dacă muzica populară este astăzi bine cotate la diverse festivități.

Dar nu sentimentalismele noastre contează, ci faptul că inițiativa bisericii trebuie să devină și astăzi, ca și altă dată, factorul ce coagulează credincioșii, iar vocea preotului să rămână în memoria noastră afectivă, având un rol formativ, și numai astfel, vechile tradiții vor comunica și astăzi cu noi. Desigur, le receptăm fiecare după dimensiunea religioasă, divinul din noi. Important este să respectăm etica și să îndepărtăm intriga care pare să se accentueze în trepidanta noastră viață și cu siguranță ne vom simți mai întremați sufletește. Însă mai important este să avem în grijă tineretul, cei care cu prea multă ușurință pleacă din țară, cu prea multă ușurință văd rezolvate lucrurile, fără să aibă conștiința unor adevăruri fundamentale de spiritualitate. Nu vrem să intrăm pe un făgaș pe care nu-l stăpânim întru totul, de cunoașterea psihologiei oamenilor, ca să le putem cere mai mult, dar considerăm că instrucția, învățământul, trebuie să joace un rol important în angrenajul vieții contemporane. Dintotdeauna, școala și biserica au salvat limba și cultura acestui popor, adică ființa noastră națională, iar această moștenire trebuie păstrată și revigorată chiar și în epoca „globalizării”. Numai așa ne putem păstra locul convenit în salba statelor respectate.

Adevărul, binele, dreptatea să ne fie călăuze în viață, așa cum le-am moștenit de la strămoși și pe care trebuie să le lăsăm generațiilor viitoare și prin glasul instituțional al bisericii.

¹ V. Voiculescu, *Integrala operei poetice*, București, Anastasia, 1999, p. 609.

Jurnalul Mitropolitului Bartolomeu, II (1986-1995)

Mircea Gelu Buta¹

Loarte recent și doar la câteva luni după apariția primei părți, a văzut lumina tiparului partea a doua și ultima din lapidarul jurnal al Mitropolitului Bartolomeu V. Anania, editat de regretatul critic și istoric literar Aurel Sasu².

Acoperind durata unui deceniu, înrudit prin concizia telegrafică cu *agende*-le unor scriitori, așa cum spunem în comentariul la primul volum, răbojul scriitorului și clericului Bartolomeu V. Anania este cât se poate de interesant și am putea vorbi de trei etape în privința deceniului pomenit: prima începe cu anul 1986 și se sfârșește brusc pe 22 decembrie 1989, odată cu prăbușirea violentă a regimului comunist; a doua durează de atunci și până în februarie 1993, când autorul este înscăunat Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, iar ultima – de la data respectivă și până la sfârșitul lui 1995, când este așternută pe hârtie cea din urmă consemnare.

În 1982, în urma unui conflict cu Patriarhul Iustin, Părintele Anania demisionează din postul de director al Institutului Biblic, se retrage la Văratec, alternând șederea aici cu răstimpuri petrecute în București, unde avea o locuință, prilejuate în primul rând de activitatea sa literară. Este o perioadă de șapte ani (1982-1989), foarte unitară, caracterizată prin satisfacții scriitoricești, dar și prin mâhniri și necazuri pe același plan.

O bucurie literară, chiar în prima lună din anul 1986, pe 16 ianuarie, este reținută în următorii termeni: „Premiera – pentru public – a *Mioriței* la I.A.T.C.

Mare afluență, scaune suplimentare pe margine, lume în picioare. Mare succes. Sunt silit să ies la rampă”³. Patru zile mai târziu: „I.A.T.C. Premiera oficială a *Mioriței*. Peste 20 de personalități din lumea teatrului (și a culturii în general). Succes limpede, sunt scos la rampă”⁴.

Poate că ar trebui să spunem că I.A.T.C. era o prescurtare pentru Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică; acesta își avea sediul în București și era singura instituție de grad universitar din țară, în timpul fostului regim, care pregătea viitori actori, regizori de teatru și film, operatori – cum se numeau pe atunci directorii de imagine –, critici și istorici de film și de teatru... Bucuria dramaturgului Anania era cu atât mai îndreptățită cu cât era prețuit de tineri și jucat pe scena lor din epocă – Teatrul Casandra.

O notă mai scurtă de un rând, din 16 martie 1986, rezumă cele două îndeletniciri de bază ale autorului: „16 martie. Văratec. Slujesc și predic. // Lucru literar”⁵. Poate că ar fi exagerat să vorbim de o navetă Văratec-București și retur, dar la opt zile după nota redată mai sus citim: „Joi, 24 IV, la Cartea Românească. Bălăiță. Radu a «căzut» din plan, dar i se promite pentru anul viitor”⁶. O zi după asta: „La Valeriu Râpeanu. Mă trece în planul anului viitor, cu romanul făgăduit. (...) Damirescu (telefon): d-na Zoe a acceptat să citească *Salba* pentru referat”⁷.

Îi suntem iarăși datori cu câteva explicații cititorului din ziua de azi: în regimul comunist nu numai economia, ci și literatura erau... planificate. Se întocmeau planuri *anuale* de autori și titluri la toate editurile și numai câțiva scriitori cu regim special, agreeți de Ocârmuire, puteau sfida rânduiala. Așadar, dramaturgul Valeriu Anania află de la George Bălăiță, directorul editurii Uniunii Scriitorilor, că vechiul său prieten, poetul Radu Pătrășcanu, fusese amânat cu încă un an pentru a i se tipări un volum de versuri. La rândul său, Valeriu Râpeanu, directorul Editurii Eminescu, îi dă Părintelui Anania o veste bună. Numai că niciuna din cele două cărți nu a ajuns la tipografie la sorocul menționat și nici mai târziu. În sfârșit, „d-na Zoe”, care acceptă să facă un referat – subînțeles favorabil – unui manuscris, *Salba Carpaților*, al Părintelui Anania, nu este alta decât Zoe Dumitrescu-Bușulenga, de care îl lega pe autor o strânsă prietenie literară. Un „referat extern”, aparținând unui nume prestigios, ușura apariția unei cărți și îl înțărea pe redactor, în situația de față G. Damirescu de la Editura Sport-Turism. Cu toate acestea, *Salba Carpaților* nu a putut să fie tipărită în timpul regimului comunist, obiecțiile fiind – evident – cele de... misticism. Pe de altă parte, scriitorul, care a ajuns pentru carte până într-o audiență la Gogu Rădulescu⁸, vicepreședinte al Consiliului de Stat, a refuzat să opereze modificările cerute și care i-ar fi denaturat povestirile din volum.

Pe alocuri, jurnalul de care ne ocupăm este și o cronică a timpului: „1 mai. Se anunță oficial măsurile împotriva radiațiilor (explozia nucleară de lângă Kiev, Cernobil); 30 august. (...) Ora 0.28: cutremur de aproape un minut – grad 7 Mercali” (în realitate: 7 Richter), p. 22, respectiv p. 44.

În dreptul datei de 16 noiembrie 1987 citim: „La Institutul Biblic, apoi la Palat. Semnez contractul pentru *Cerurile Oltului* și-l dau P.S. Gherasim”. Este vorba, așa cum se știe, despre una dintre cele mai bune cărți ale scriitorului. Va începe să lucreze la ea, la Văratec, încă din ianuarie 1988, însă volumul, editat de Episcopia Râmnicului și Argeșului în română, franceză și engleză, va apărea în 1990. Tot în ianuarie 1988 și tot la Văratec, citim la pagina 84: „Ioanichie Bălan. Îi dau răspun-

surile pentru volumul II din *Convorbiri duhovnicești*⁹. Și aceste răspunsuri – scrise, nu rostite și înregistrate – constituie pagini de referință în care Părintele Anania a interpolat pentru prima oară și aproape integral Testamentul Patriarhului Justinian.

În afară de întâlniri cu prietenii, cu scriitorii, cu stareți vechi precum Efreim Chișcaru de la Neamț – care va fi răpus fulgerător de un infarct – sau arhimandritul Irineu Chiorbeja (acesta părăsise profesia de medic spre a se călugări, devenind în anii '50 ai secolului trecut un apropiat al Patriarhului Justinian), autorul *Mioriței* are prilejul să noteze pe 17 noiembrie 1988: „Institutul Teologic. Simpozion «Biblia lui Șerban». Asistență numeroasă și selectă. Comunicarea mea – foarte bine primită. P.F. Teoctist, dl Cumpănașu – o călătorie în India? Masă bogată de pește, Paul Miron, Elsa, dna Bușulenga, Docsăneștii”¹⁰.

Și acest pasaj impune câteva explicații. În 1988, cu toată vitregia vremurilor, Biserica a reușit să editeze (atât textul original, cât și transliterarea acestuia) Biblia de la București, denumită și Biblia lui Șerban Cantacuzino sau Biblia de la 1688. Acest monument al limbii, al culturii și al teologiei românești a fost îmbrăcat într-un veșmânt pe măsură în tipografia Institutului Biblic, tirajul fiind de câteva mii de exemplare. Biblia lui Șerban Cantacuzino a fost comentată atunci și în revistele literare românești; de altfel, la editarea ei colaboraseră mulți filologi laici, după cum se poate vedea în caseta tehnică a cărții. S-a desfășurat, sub auspiciile Patriarhiei, și simpozionul amintit în citatul reproduș, urmat de o agapă. Comunicarea Părintelui Anania trebuie corelată cu intenția sa de a diortosi textul românesc al Sfintei Scripturi.

Cât privește referința la India („o călătorie în India?”), aspectul acesta poate fi decodat doar de către apropiații Mitropolitului Bartolomeu. În 1989, Patriarhul Teoctist a făcut o vizită Bisericii siriene din Malabar – India. Mai cunoscut este faptul că, la întoarcere, s-a întâlnit cu Papa Ioan Paul al II-lea, la Roma, fapt care a înfuriat autoritățile de la București. Cu două decenii în urmă, în ianuarie 1969, Biserica din Malabar fusese vizitată de o delegație a Bisericii noastre, condusă de Patriarhul Justinian în componența căreia se afla și Arhimandritul Bartolomeu Anania. Având în vedere acest precedent, Patriarhul Teoctist a dorit să-l aibă alături în călătoria din India. Probabil că, la agapa care a urmat simpozionului, Patriarhul a făcut o aluzie în acest sens președintelui Departamentului Cultelor din epocă, Ion Cumpănașu. Din păcate, Ocârmuirea s-a opus – nu era prima oară – plecării în India a Părintelui Anania, episod care l-a afectat sufletește. De altfel, cu câteva zile înainte de participarea la simpozion, constata eșuarea încercării de a călători în Statele Unite: „De abia azi a sosit telegrama de la Î.P.S. Victorin – e prea târziu, nu se mai pot obține vizele, deci nu plec în America...”¹¹.

Anul 1989, reflectat în răboj, este axat, ca și anii anteriori, pe activitatea literară, neîntreruptă nici în scurtele călătorii: „31 martie – *Cerurile Oltului* – corecturi în pagină. // Cu Dan Ciachir, la Căldărușani, ca invitați ai stareșului Lavrentie. Conversație cu Dan, toată noaptea, până la 6.30 dimineața”. A doua zi: „1 aprilie – Căldărușani. Mă scol la 11. O cafea, apoi lucru toată ziua – corecturi în pagină la *Cerurile Oltului*”¹². Întâlnirea cu un vechi prieten este reținută astfel pe 19 iunie 1989: „Prânz, la mine, cu Conu Alecu. «Vizită armenească!» Pleacă după miezul nopții (și după două sticle de vin!). *Imn Eminescului* îi place (pe casetă, actori)”¹³.

Din această atmosferă îl smulg răsturnările din decembrie 1989, consemnate lapidar și fidel. Pe 23 decembrie, când „Orașul nu s-a liniștit, luptele continuă”¹⁴, se urcă în trenul de Piatra Neamț, iar a doua zi ajunge la Văratec, unde, pe 25 ale lunii: „Slujesc și predic (*Irod șiuciderea pruncilor*)”¹⁵. În ultima zi de Crăciun, după ce slujise și predicase: „Patriarhul (telefon): Să merg urgent la București, e necesar; presantă alegerea pentru Iași, s-a gândit la mine. Caut să-l liniștesc, mă mențin rezervat, mă voi întoarce la București în jur de 10 ianuarie”¹⁶. Să reamintim că scaunul de Mitropolit al Moldovei era vacant din 16 noiembrie 1986, când chiriarhul de la Iași a fost înscăunat patriarh.

Părintele Anania revine în Capitală mai devreme decât își propusese – pe 2 ianuarie 1990. Câteva zile mai târziu se constituie Grupul de reflexie pentru înnoirea Bisericii, în cadrul căruia are un rol esențial. După retragerea Patriarhului Teoctist, pe 18 ianuarie, „vremelniceasca Ocârmuire” l-ar dori patriarh, propunere pe care Arhimandritul Bartolomeu o declină.

Cele 20 de pagini din jurnalul viitorului Arhiepiscop al Clujului acoperind perioada 1 ianuarie – 15 iunie 1990 nu pot fi rezumate; ele trebuie citite, întrucât sunt de mare importanță pentru ceea ce se numește, cu o expresie relativ nouă, *istoria recentă* a Bisericii noastre.

Din a doua jumătate a anului 1990, se conturează a doua retragere, la Văratec, a Arhimandritului Bartolomeu, care chiar și în zilele tumultuoase care au urmat răsturnărilor din decembrie '89, a găsit timpul și calmul necesare să urmărească procesul de editare a volumului *Cerurile Oltului*. Acum, la Văratec, diortosește textul românesc al Noului Testament, tipărit în 1993, la câteva luni după ce Colegiul Național Bisericesc îl alesese Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului.

Jurnalul Mitropolitului Bartolomeu V. Anania, editat în întregime, fără omisiuni și „croșete”, în pofida unor erori de lecțiune – mult mai puține în acest al doilea volum –, rămâne un strălucit document privind atât biografia, caracterul și temperamentul autorului său – în primul rând –, cât și *istoria recentă* a Bisericii noastre naționale.

¹¹ Ibidem p. 116.

¹² Ibidem p. 131.

¹³ Ibidem p. 141.

¹⁴ Ibidem p. 160.

¹⁵ Ibidem p. 161.

¹⁶ Ibidem p. 161.

¹ Prof. Dr., Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, e-mail: butamircea@yahoo.com

² Valeriu Anania, *Jurnale 2 (1986-1995)*, Ediție critică și prefață de Aurel Sasu, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2018.

³ Ibidem, p. 12.

⁴ Ibidem, p. 13.

⁵ Ibidem, p. 18.

⁶ Ibidem, p. 21.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem p. 41.

⁹ Cf. Ioanichie Bălan, *Convorbiri duhovnicești II*, Roman, 1988, pp. 597-612.

¹⁰ Ibidem p. 116.

Sfântul Isidor Pelusiotul și genul epistolar creștin

Pr. dr. Cătălin Palimaru

Literatura creștină însumează atât operele marilor ei clasici cât și ale scriitorilor considerați de rang secund. Varietatea operelor patristice dar și originalitatea profilului spiritual al autorilor lor atestă bogăția de daruri ale Duhului Sfânt. Creștinismul egiptean a devenit universal nu doar prin contribuția teologică a unor sfinți precum Atanasie și Chiril, arhiepiscopii Alexandriei, sau prin bogăția duhovnicească inestimabilă a monahismului nitriot și schitiot, ci și prin aportul cultural și pastoral al unor sfinți mai puțin faimoși, precum Sf. Isidor Pelusiotul. El este celebru în literatura patristică nu prin cărți, tratate sau omilii, ci prin corpusul său epistolar, un gen de scriitură căruia i s-a dedicat exclusiv. Asumarea acestui gen nu a fost un act intenționat, cât o chestiune dictată de urgențele și frământările timpului său. Din corespondența sa deducem spiritul epocii pe care a traversat-o, mentalitatea contemporanilor săi, dar și portretul spiritual al autorului lor. Scrisorile exprimă totodată modalitatea prin excelență de comunicare a acelor vremuri și, potrivit lui G. Călinescu, un semn al clasicității.

Sfântul Isidor s-a născut în jurul anului 355, după unii în Alexandria, mai sigur însă în anticul Pelusium (un oraș important în rutele comerciale ale timpului, situat în partea de est a deltei Nilului, la jumătatea distanței dintre Ierusalim și Alexandria, astăzi dispărut dar redescoperit ca sit arheologic de sub aluviunile Nilului). Sinaxarele alexandrin și arabo-iacobit, preluate de cele bizantine, îl prezintă pe Isidor în maniera unor clișee aghiografice (născut dintr-o familie pioasă, împodobit de tânăr cu virtuți, înțelept și deprins cu Scriptura etc.), sau ca descendent al unei familii nobile, înrudite cu arhiepiscopii Teofil și Chiril ai Alexandriei, afirmații considerate fanteziste și menite să confere un plus de notorietate acestui personaj. În tinerețe, e cert, urmează școli la Pelusium, respectiv *paideia* greacă cu ciclul ei complet, aprofundând poezii și prozatorii literaturii grecești. Mai târziu, sub călăuzirea retorilor și a sofistilor, se inițiază în arta oratoriei. Studiile de o asemenea amploare ne determină să credem ca ar fi aparținut unei familii înstărite, capabilă să asigure cheltuielile aferente. Tinerii eminenți ai acelor vremuri fie plecau la Beryte (Beirutul de azi) pentru a urma o carieră juridică și administrativă, fie la Athena sau Constantinopol, pentru a deveni filosofi. Isidor alege Alexandria dând frâu înclinațiilor sale spre retorică și adâncindu-se în această artă. Există ipoteza că în Alexandria ar fi frecventat cursurile filosoafei Hypatia, și că ar fi același cu diaconul Isidor, prietenul emancipatului episcop Sinesiu din Cirene. Oricum, încheind studiile complete la Alexandria, el se întoarce la Pelusium, unde va ocupa funcția oficială de sofist (un gen de profesor care oferea tinerilor lecții de elocință). Curia din Pelusium îi va încredința un grup de discipoli pe care îi va iniția în retorică. În comunitatea orașului Isidor trecea drept un maestru respectat, cu autoritate de magistru, fiind adesea consultat în domeniul retoricii și însărcinat cu rostirea unor discursuri în memoria unor defuncți iluștri. În societatea timpului, sofistul juca rolul unui pivot în cetate, prin aura sa doctorală și prin mulțimea de discipoli care îl urmau. În mod negreșit, opinia sa cântărea mult. Perioada acestei activități poate fi datată între anii 390-395.

Conștient însă de efemeritatea jocurilor de limbaj și de vanitatea declamațiilor retorice, ca expresii ale artei sofistilor, Isidor este atras încet de farmecul adevăratei filosofii, pe care, probabil, o aflase la monahii pustului, filozofie ce corespunde aspirațiilor sale profunde. Manuscrisul *Koutloumus* 23 consemnează retragerea lui

Isidor în pustiu Nitriei. Acolo va găsi comunități de asceți de cultură greacă, familiarizați cu doctrina lui Origen și cu învățătura Părinților capadocieni.

După această primă retragere în pustie, Isidor revine la Pelusium și este hirotonit preot, se pare de episcopul Ammonios de Pelusium. În acest oficiu va activa până către anul 413, având misiunea de a-i învăța pe creștini, de a-i iniția pe catehumeni, de a comenta textele patristice și mai ales Scriptura, pe care o medita-se și aprofundase în stagiul său în pustia Nitriei. Predica sa nu se limita însă la comunitatea creștinilor, între auditorii săi numărându-se și evrei și păgâni, parte dintre ei convertindu-se. Episcopului Ammonios îi urmează însă în scaun Eusebie. Isidor va intra în conflict cu el, criticându-l pentru scandalurile financiare în care era implicat, pentru practicile simoniace și alte neorânduiri, care puteau cauza disprețul celorlalți față de sacerdoțiu. Se plânge în scrisorile sale și de Zosimus, mâna dreaptă a episcopului, care va vedea în Isidor inamicul său prin-

cipal. Prin urmare, Isidor va fi revocat din funcție și alungat de către Eusebie; în acest context alege să părăsească definitiv lumea și să meargă la mănăstire. Nu la Nitria sau Kellia, ci în Augustamnica (provincie romană a Egiptului, relativ apropiată de Pelusium). Aici va practica „adevărată” filozofie, cu un regim de viață semi-anahoretic, idioritmică, în liniște și cu regim alimentar sever. Este perioada ultimă a vieții sfântului Isidor, când se desăvârșește. Pentru experiența și înțelepciunea sa e posibil să fi fost numit proestos al mănăstirii (*avva*), cum atestă unele manuscrise, ceea ce ar explica de ce se adresează autorităților imperiale în sprijinul așezărilor mănăstirești. Deși retras, se întâlnește totuși cu diverși monahi, intervine în afacerile publice și private ale compatrioților săi, în problemele Bisericii sau ale monahilor, îndrumă, mângâie, răspunde frământărilor altora, animat lăuntric de focul Evangheliei. Isidor reușește să armonizeze viața ascetică, trăită după rigorile chiliei, cu prezența activă în probleme cotidiene ale Bisericii. Câteva din sentințele sale vor fi reținute în *Apophtegmata Patrum*.

Cea mai mare parte a corespondenței sale, datează, în opinia cercetătorilor, din timpul retragerii la mănăstire. Epistolarul isidorian este deosebit de bogat. Potrivit lui Sever al Antiohiei (cca 518) peste 3000 de scrisori circulau în vremea aceea, în culegeri rău întocmite. Mănăstirea achimiților din Constantinopol se va îngriji în sec. V să alcătuiască o culegere care cuprindea în jur de 2000 din scrisorile lui Isidor. Patriarhul Fotie (în sec. IX) era impresionat nu doar de viața ascetică și de slujirea sacerdotală a lui Isidor ci și de epistolarul

său, scris de o manieră cultă, comparabilă cu cea a capadocienilor. În modernitate, scrisorile lui Isidor, în număr de 2012, au fost publicate de Morel la Paris în 1638, ediție preluată în colecția Migne (PG 78) și folosită până acum. Recent, savantul francez P. Évieux a publicat o ediție critică a acestei corespondențe, în colecția Sources Chrétiennes.

Scrisorile Sfântului Isidor Pelusiotul variază ca lungime, de la câteva rânduri până la patru coloane în colecția Migne. Sever al Antiohiei amintește de două opere ale lui Isidor, probabil însă tot scrisori. Din noianul de epistole trimise de Isidor, pot fi identificate numele a peste 300 de adresanți, din varii medii sociale: *însuși împăratul Teodosie al II-lea* (401-450), *înalți funcționari ai administrației imperiale* (făcând apel la umanitate, la justiție, luând apărarea cetății, criticând presiunea fiscală), *episcopi* (în număr de 31), sau *clerici* în general (abordând probleme teologice, de interpretare a Scripturii, chestiuni pastorale sau privind conflictele și dezordinile din interiorul Bisericii; într-una dintre ele îl combate pe Chiril al Alexandriei și evocă ostilitatea dintre Teofil și Ioan Gură de Aur, în contextul reunirii Sinodului III ecumenic, luând apărarea lui Ioan), *monahi* (cărora le scrie despre asceză sau practica vieții monahale), *militari* (sanționând excesele soldaților de garnizoană și alte abateri), *decurioni* (scriindu-le despre viața municipalității, organizarea de curse sau teatru), *sofiști, grămăticii sau diverși învățați* (între subiectele abordate: educația, retorica, filosofia sau literatura), *laici creștini* (explicându-le diverse aspecte ale învățaturii creștine), *păgâni* (dându-le ca model de morală și asceză filosofii greci), *locuitori din Pelusium* (corespondând cu ei despre problemele cetății, presiunea fiscală) ș.a.

Din toată corespondența lui se degajă liniile de forță ale gândirii și spiritualității sale, precum și vasta sa cultură. Scrie într-un stil îngrijit și elevat, citează din marii clasici ai antichității (Demostene, Homer, Platon sau Aristotel), uneori numindu-i, de cele mai multe ori însă nu. Unele scrisori au și un conținut doctrinar, criticând diverse erezii, însă cele mai multe au în vedere exegeza biblică; nu e de acord cu alegorizarea excesivă a Scripturilor, ci e favorabil interpretării ei istorice. Corpusul său epistolar exprimă îngemănarea armonioasă dintre gândirea Bisericii și cultura greacă clasică, ceea ce s-a numit mai târziu elenismul creștin. Înțelepciunea și experiența sa spirituală, vastele sale cunoștințe, autoritatea de care s-a bucurat în epocă au făcut din el o personalitate ilustru a timpului sau, cum se exprimă Ioan G. Coman, „un adevărat oracol al Deltei Nilului”. A murit în jurul anului 440. E prăznuit la 4 februarie.

Bibliografie:

Pierre Évieux, *Isidore de Péluse*, Théologie Historique 99, Beauchesne, Paris, 1995.

Ursula Treu, „Isidore of Pelusium and the Grammaticus Ophelius”, *Studia Patristica* vol. XXXII, Peeters, Leuven, 1997, pp. 376-379.

Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, II/2, trad. de Hanibal Stănculescu, Editura Polirom, Iași, 2004.

Preot Prof. Dr. Ioan G. Coman, *Patrologie*, vol. III, Ed. IBMBOR, București 1988.

Sinteza activității sectorului administrativ bisericesc în anul 2018

Situația administrativă a unităților bisericești

Arhiiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului este alcătuită din 9 protopopiate cu 576 parohii, 152 filii, 34 de mănăstiri (19 de călugări și 15 de călugărițe) și un schit de călugărițe.

În anul 2018, din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei s-au înființat 3 parohii: Parohia „Sfântul Silvestru” Cluj-Napoca, cartier Sopor, Parohia Tăuți, comuna Florești, Protopopiatul Cluj I și Parohia Subcoastă, comuna Apahida, Protopopiatul Cluj I. De asemenea s-a înființat și o mănăstire, Mănăstirea Escu, județul Cluj.

Activitatea ierarhilor și a preoților

Activitatea pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI în cuprinsul eparhiei, este evidențiată de cele 125 Sfinte Liturghii, 23 hirotoniri, 43 Sfinte Taine, 348 Ierurgii, 13 sfințiri de biserici, 21 resfințiri de biserici, 16 sfințiri și inaugurări de așezăminte eclesiale, 140 vizite pastorale în parohii și filii, 78 vizite pastorale în mănăstiri, 150 vizite la așezămintele bisericești sociale, medicale sau cultural-educative, 52 vizite la școlile teologice, ca și de cele peste 1500 de audinețe acordate, de conferințe susținute la simpozioane sau congrese, interviuri acordate la posturile de radio și televiziune. A participat la lucrările Sfântului Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești.

Prin misiunea neobosită pe care o desfășoară, Înaltpreasfinția Sa este **sufletul Eparhiei**, exemplu de dăruire și jertfă pentru cler și credincioși. Drept mărturie ne stă agenda Părintelui Mitropolit Andrei, publicată lunar în revista eparhială *Renașterea*, având un program foarte bine stabilit pe care îl respectă cu sfințenie.

Mijloacele cele mai importante folosite de Înaltpreasfinția Sa pentru realizarea misiunii de Întăistător al Eparhiei sunt rugăciunea, predicarea Cuvântului lui Dumnezeu, preocuparea pentru educarea tinerilor, atenția acordată celor nevoiași, exemplul cu vorba și cu fapta în călăuzirea credincioșilor.

Preasfințitul Episcop Vicar Vasile Someșanul, în anul 2018, a participat la ședințele Sinodului Mitropolitan, la unele ședințe ale Permanenței Consiliului Eparhial și a efectuat vizite în unele parohii și mănăstiri, precum și la așezămintele sociale din Eparhie. Din punct de vedere liturgic a participat și asistat la 75 de Sfinte Liturghii, 3 Vecernii, 3 parastase, o cununie și la diferite servicii religioase în parohii și așezămintele sociale din cuprinsul Eparhiei.

În calitate pe care o au de păstori sufletești ai credincioșilor, preoții săvârșesc sfintele slujbe în duminici și sărbători și în alte zile ale săptămânii, rostesc cuvinte de învățătură și cateheze, administrează patrimoniul parohiei, participă la conferințele preoțești și la ședințele lunare de la protopopiat. În continuare este nevoie să ne implicăm mai mult în activitățile cu tinerii, precum și în proiecte social-filantropice de ajutorare a bătrânilor, bolnavilor, orfanilor și a celor săraci. Apreciind activitatea preoților merituși, Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei a acordat distincția de **sachelar** la 10 preoți, distincția de **iconom** la 18 preoți și distincția de **iconom stavrofor** la 20 preoți. **Crucea arhiepiscopală** a fost acordată la 15 preoți, iar **Crucea Transilvană** pentru clerici unui număr de 8 preoți. Ordinul **Mihai Vodă** pentru clerici a fost acordat pentru 27 de slujitori ai bisericii. **Crucea Patriarhală** a fost acordată pentru 2 preoți, Părintele Titus Moldovan din Cluj-Napoca și Părintele Vasile Știopei din Turda.

La propunerea preoților, Distincția eparhială „**Crucea Transilvană**” pentru mireni a fost acordată pentru 18 persoane, ca apreciere a susținerii acordată Bisericii în slujirea ei pastorală și misionară. Ordinul „**Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni**” s-a oferit pentru 26 persoane, iar Ordinul „**Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin**” a fost acordat pentru 33 de persoane, Ordinul **Mihai Vodă** pentru mireni s-a acordat pentru 36 de persoane, în semn de aleasă mulțumire și recunoștință pentru implicarea în misiunea Bisericii.

Fondurile pentru sprijinirea financiară a clerului

Fondul Central Misionar. În urma colectei din anul 2018 pentru Fondul Central Misionar, la unitățile administrative – bisericești din cadrul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului s-a adunat suma totală de **308.333 lei**. Protopopiatul Năsăud a colectat cea mai mare sumă – **94.658 lei**, pe locul al doilea fiind Protopopiatul Cluj II cu suma de **61.238 lei**, urmând apoi Protopopiatul Bistrița cu suma de **56.078 lei**.

Din acest fond s-au acordat ajutoare financiare pentru completarea salariilor preoților de la parohiile sărace, pentru biserici aflate în construcție și pentru preoții misionari.

Fondul Pastoral Eparhial înființat din inițiativa Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, este destinat ajutorării familiilor preoților din parohiile cu venituri reduse. În anul 2018 au fost ajutați un număr de **90 de preoți** (10 preoți din fiecare protopopiat) cu suma de **2000 lei** pentru fiecare, suma totală acordată fiind de **180.000 lei**.

Se cuvine să accentuăm *importanța misiunii pastorale de la nivel parohial*, întrucât aceasta contribuie la misiunea Eparhiei. Părintele profesor Ene Braniște spunea că: „*Bunul mers și soarta Bisericii depind de vitalitatea parohiei. Gradul de spiritualitate sau nivelul de viață religioasă a fiecărei parohii întreține viabilitatea spirituală a unei Eparhii*”. Preotul este conducătorul parohiei, care primește această putere de la episcopul Eparhiei și sub conducerea și ascultarea căruia lucrează în parohie. Preotul are obligația de a însuși parohia din punct de vedere religios, având datoria de a învăța și de a se pregăti neîncetat pentru a răspunde nevoilor spirituale ale credincioșilor. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune: „*Preotul să se curățească întâi, apoi să curețe; să se înțeleptească, apoi să înțeleptească; să se facă lumină, apoi să lumineze; să se apropie de Dumnezeu, apoi să apropie pe alții; să se sfințească, apoi să sfințească*”. În râvna și zelul misionar-pastoral de care trebuie să fie pătruns preotul, se includ: vocația, jertfa, responsabilitatea față de comunitate și dragostea față de aproapele.

Părintele profesor Dumitru Stăniloae într-un studiu privind misiunea bisericii în societate spunea că: „*Biserica nu se poate murgini la repetarea automată a rânduielilor de cult. Viața de azi cere eforturi cu mult mai mari de la slujitorii Bisericii. Trimișii lui Dumnezeu între oameni trebuie să privească personal și drept în fața și în sufletul oamenilor, să le cunoască necazurile și să-i ajute să le învingă. Trebuie să luptăm pe toate planurile vieții pentru un scop unic: îndrumarea credincioșilor în direcția ascendentă și întărirea și înobilarea lor sufletească*”.

Misiunea Bisericii trebuie susținută în continuare de o lucrare dinamică permanentă din partea clerului și a mirenilor din cadrul organismelor eparhiale.

Pr. dr. Cristian Baciu
Consilier administrativ bisericesc

Sinteza activității sectorului misionar social în anul 2018

Deși s-ar putea crede că, în zilele noastre, activitatea socială este preluată în totalitate de instituțiile statului, Biserica contribuie tot mai mult la alinarea suferinței atât prin lucrarea ei liturgică și misionară, cât și prin lucrarea ei filantropică și social pastorală. Sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului funcționează mai multe asociații cu profil filantropic cu o activitate eficientă și vizibilă în comunitate: **Asociația „Filantropia Ortodoxă”, Asociația „Sfântul Nectarie” Cluj, Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie” și Asociația Ortodoxă pentru romi „Sfântul Moise Arapul”.**

Opt Protopopiate ale Eparhiei sunt acreditate ca **furnizori de servicii sociale** urmând ca pe viitor să fie licențiate ca **Servicii de asistență comunitară**. În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea celor **11 asistenți sociali** din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu.

De asemenea, în cadrul proiectelor sociale și a asociațiilor aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului sunt salariați **198 persoane**, după cum urmează: **74 salariați** - Asociația „Filantropia Ortodoxă” Cluj-Napoca (filiale: Bistrița, Dej, Gherla), **42 salariați** - Asociația Sfântul Nectarie Cluj, **28 salariați** - Asociația Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, **38 salariați** - Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Vârstnice „Acoperământul Maicii Domnului”, Turda și **5 angajați** - Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie”.

1. Asistența religioasă în spitale, unități militare, penitenciare și așezăminte de ocrotire socială

În unitățile medicale din cuprinsul Eparhiei sunt încadrați în prezent **29** de preoți de slujire caritativă care oficiază Sfintele Slujbe în **22** de capele și biserici special amenajate în cadrul instituțiilor pe care le deservește. În unitățile militare din Eparhie sunt încadrați **șase** preoți militari. Unitățile din Cluj-Napoca subordonate Ministerului Administrației și Internelor și anume, Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență și Inspectoratul Județean de Jandarmi, sunt deservite de către **doi** preoți misionari. Pe raza teritorială a Eparhiei noastre funcționează două penitenciare, la Gherla și Bistrița, o secție penitenciară la Cluj-Napoca și un spital penitenciar la Dej în cadrul acestora activând **trei** preoți.

II. Proiecte și programe sociale în Arhiepiscopia Clujului

Activitatea misionar-socială a Bisericii se desfășoară raportându-se la realitățile social-economice ale contextului istoric actual. Sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei cuprinde în prezent peste **50 de instituții și programe social filantropice** grupate pe diferite categorii de beneficiari. În anul 2018 structura sistemului de asistență socială era formată din:

11 – Proiecte cu profil socio-medical (centru de îngrijiri paliative, policlinică fără plată, 2 centre de recuperare psihoneuromotorie, 4 servicii de îngrijiri socio-medice la domiciliu, cabinet medical, serviciu de ambulanță, serviciu transport dializă)

3 - **Cantine sociale**

6 - **Centre rezidențiale pentru vârstnici**

2 - **Centre comunitare de tineret**

3 - **Centre de zi (copii și adulți)**

1 - **Grădiniță socială**

2 - **Școală postliceale sanitare**

2 - **Servicii care oferă hrană la domiciliu**

3 - **Centre de informare și consiliere**

1 - **Brutărie cu profil social**

1 - **Școală pentru recuperarea copiilor din abandon**

4 - **Centre socio-educative**

1 - **Farmacie**

2 - **Centre de plasament**

1 - **Tabără socială**

8 - **Servicii sociale de asistență comunitară (protopopiate)**

PROIECTE DE VIITOR

1. Arhiepiscopia Clujului

- Centrul rezidențial pentru vârstnici Gledin;
- Centrul rezidențial pentru vârstnici Baciu;
- Cabinet stomatologic social (Policlinica Sf. Pantelimon) Cluj-Napoca;
- Cantina socială (Parohia Sf. Treime Cluj-Napoca);
- Centrul de servicii sociale Cojocna;
- Locuință protejată pentru persoane vârstnice Ciucea;

2. Asociația „Filantropia Ortodoxă”

- Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” Bistrița;
- Centrul rezidențial pentru vârstnici Jichișul de Jos;
- Centrul comunitar de servicii sociale Dej;

3. Asociația Filantropică Sfântul Onufrie

2 Case de Tip Familial pentru ocrotirea copiilor aflați în dificultate

III. SLUJIREA APROAPELUI PRIN COLECTE DE ÎNTRAJUTORARE

În conformitate cu *Pastorală Sfântului Sinod al B.O.R.*, în urma organizării colectei în bani, alimente, haine și medicamente în parohiile din cadrul Arhiepiscopiei, situația detaliată a fost: Total sumă colectată 245.843 lei; Cantitate alimente - 61.530 kg; Cantitate haine - 5800 kg; Număr persoane beneficiare: Familii **2341**; Adulți **1801**; Copii **2880**.

Prin intermediul Fondului „Filantropia”, la nivelul Centrului Eparhial, s-a constituit o rezervă financiară de **114.800 lei** care a fost folosită pentru ajutorul persoanelor care au necesitat operații chirurgicale în țară și străinătate precum și pentru alte cazuri sociale. **200.000 lei** au fost adunați pentru ajutorul victimelor incendiilor izbucnite în Grecia. În cadrul Proiectului „Cutia Milei”, în parohiile Eparhiei Clujului și la Catedrala Mitropolitană s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală **260.130 lei**. O altă colectă în bani se organizează în fiecare an în parohiile Arhiepiscopiei Clujului, când discul din Duminica Mironosițelor este destinat activității Societății Femeilor Ortodoxe în anul 2018 suma totală colectată a fost **58.067 lei**.

Buget și beneficiari. Numărul beneficiarilor proiectelor și programelor sociale în anul 2018, dezvoltate la nivelul Eparhiei Clujului, a fost de peste **15.700 de persoane, iar bugetul total** al activităților misionar-sociale a fost: **12.871.510 lei**.

Dr. Iustin Liciniu Câmpean
Consilier misionar social

Sinteza activității sectorului cultural în anul 2018

anul 2018 a stat sub semnul astral al împlinirii unui secol de la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, fapt pentru care activitățile culturale desfășurate la toate nivelurile în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului au avut o pondere covârșitoare. În acest context, Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului a marcat simbolic *Jubileul celor 100 de ani de la Marea Unire* prin numeroase activități culturale și științifice.

Activitatea Sectorului cultural a presupus de asemenea organizarea mai multor concursuri desfășurate la nivelul Patriarhiei, printre care amintim: *Concursul național „Unirea. Unitate și libertate”*, adresat elevilor cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani, și cea de-a VII-a ediție a *Concursului național „Icoana ortodoxă – lumina credinței”*, organizat de Patriarhia română, cu două secțiuni: icoane pe lemn și frescă.

O agendă a principalelor evenimente desfășurate sub egida Anului omagial al Unității de credință și de neam și a Anului comemorativ al făuritorilor Marii Uniri, în Arhiepiscopia noastră s-ar prezenta astfel:

- 22 Februarie 2018, Premiera pe scena Casei de cultură a Studenților din Cluj-Napoca, a piesei de teatru *„Ziditori ai Marii Uniri”*, realizată de Marian Ciprian după piesa *„Memorandiștii”* de Dan Tărchilă. Evenimentul a fost organizat de Arhiepiscopia Clujului și de protopopiatul Cluj I, iar piesa a fost pusă în scenă de Compania de Teatru *Civic Art CoM* din București.

- Joi, 22 martie 2018, de la ora 18.00, la Teatrul Național *„Lucian Blaga”* din Cluj-Napoca, a fost organizat Concertul Fundației *„Mitropolitul Bartolomeu”*, susținut de *Cvartetul Transilvan* al Filarmonicii de Stat din Cluj-Napoca, într-o ediție de gală, sub semnul Centenarului Marii Uniri. Concertul a fost prefațat muzical de un recital susținut de Corala *„Psalmodia Transylvanica”*, dirijată de Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu și introdus prin cuvântul invitatului special al Fundației, domnul Conf. Univ. Dr. ADRIAN PAPAHAĞI, de la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca.

- Proiecția, joi, 19 Aprilie 2018, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj a filmului documentar *„Preoții români. Jertfă și rugăciune pentru Unire”*, despre rolul preoților în Primul Marele Război, realizat de Cristina Liberis și Trinitas TV. La acest eveniment au luat cuvântul IPS Mitropolit Andrei, Jurnalistul Ruxandra Hurezean, de la Revista *Sinteza*, istoricul Mircea Gheorghe Abrudan.

- Organizarea de către Protopopiatul Cluj II, în data de 2 mai 2018, în Sala *„Auditorium Maximum”* din Cluj, a Concertului extraordinar intitulat *„NOI SUNTEM AI ROMÂNIEI”*, susținut de Corala Armonia din Constanța, acompaniată de orchestra folclorică *„MUZICA DIVERTIS”*, cu o orchestrație semnată de Valeriu Cașcaval și Ion Croitor.

- Spectacol dedicat hramului, Marii Uniri și Zilei Regelui. ASCOR Cluj a organizat joi, 10 mai 2018, în Amfiteatrul de vară în aer liber din Campusul Hașdeu un eveniment legat de celebrarea celor 100 de ani de la Marea Unire și, nu în ultimul rând, Ziua Regelui (10 mai). Spectacolul a fost susținut de către Corul Sfântul Lavrentie al Cernigovului, Ceata Sfântul Ioan Valahul și grupul de băieți Anton Pann al Bisericii Studenților.

- Miercuri, 16 mai 2018, de la ora 18.00, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a avut loc conferința *„Biserica română în lunile octombrie-noiembrie 1918, acțiuni decisive în sensul realizării Marii Uniri”*, susținută de prof. univ. dr. Liviu Maior. La eveniment au susținut alocuțiuni: Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității Babeș-Bolyai și prof. univ. dr. Ioan Bolovan, prorectorul pe probleme de administrație, patrimoniu și relația cu studenții din UBB.

- Joi, 21 iunie 2018, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a avut loc conferința *„România întregită. Istoria între adevăr și manipulare”*, susținută de Prof. Univ. Dr. Gheorghe Iacob, de la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași. În cadrul conferinței a avut loc și lansarea cărții *„Istoria între adevăr și manipulare”*.

- Spectacolul *„Drumul spre Marea Unire”*, la Muzeul Mitropoliei Clujului, joi, 5 iulie 2018. Evenimentul a reunit trei din cele mai reprezentative nume ale muzicii tradiționale românești – **Ioan Boțșă, Dumitru Fărcaș și Doru Gheaja**, care au exprimat, prin harul și talentul lor, aspirațiile de veacuri ale poporului român de a trăi într-o țară unită. Lor li s-a alăturat și actorul Ioan Josan, care a susținut un recital de poezii patriotice. Evenimentul a refăcut în mod simbolic acest drum al dorului poporului, împlinit în evenimentul astral de la Alba-Iulia, prin cântece, doine, poezii și imne.

- În ședința Permanenței Consiliului eparhial din data de 16 iulie 2018, a fost aprobat înființarea *Ordinului Mihai Vodă*. Acest ordin este prezentat sub forma unei medalii auri, rotunde, având pe avers chipul domnitorului Mihai Viteazul, încadrat de denumirea completă: *„Ordinul Mihai Vodă – Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului”*, și numele domnitorului *„Mihai Vodă Viteazul, precum și anii de domnie: 1593-1601”*, fiind prinsă de un pandantiv tricolor.

- Întâlnirea Tinerilor din Județul Bistrița-Năsăud, 26 iulie 2018, sub genericul *„Valori Creștine în An Centenar - Uniți în Credință”*. Evenimentul a inclus și o conferință pe tema Centenarului Marii Uniri în Aula Extensiei Universității Babeș-Bolyai, susținută de către istoricul de artă Vasile Duda. Un moment extrem de emoționant a avut loc în Piața Unirii, unde toți cei prezenți s-au prins în Hora Unirii, iar mai apoi evenimentul a continuat cu un spectacol folcloric și de muzică.

- Sfințirea bisericii „Schimbarea la Față” de pe bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, sâmbătă, 18 august 2018, de către IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI, avându-i alături pe Episcopul Ignatie a Hușilor și pe Arhiepiscopul vicar Teofil de Iberia din Episcopia Spaniei, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

- Sfințirea Mănăstirii Mihai Vodă din Turda, loc de pomenire a martiriului voievodului Mihai Viteazul, duminică, 19 august 2018, începând cu ora 8.30, un sobor de 9 arhieriei în frunte cu IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

Sat ardelenesc, pictură de Dumitru Ghiață (1888-1972)

- Comemorarea, în ziua de luni, 8 octombrie 2018, a împlinirii a 100 de ani de la martiriul preotului Ioan Opreș, la Biserica din cartierul Opreșani din Turda. Cu acest prilej a avut loc lansarea monografiei *„Preotul Ioan Opreș, erou și martir al neamului”*, ediția a II-a (îmbogățită), scrisă de Ioan Bembea. Preotul Ioan Opreș a fost martirizat la data de 8 noiembrie 1918, pentru cauza Marii Uniri.

- Conferința Internațională cu tema *„Educație, religie, familie în societatea contemporană”*, organizată sub patronajul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, a Mitropoliei Clujului și a Protopopiatului Ortodox Român Beclean, în zilele de joi și vineri, 12, 13 octombrie 2018.

- *Organizarea la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, în zilele de 4-6 noiembrie 2018, a Simpozionului Unitate și identitate. Ortodoxia românilor între comuniunea răsăriteană și dialogul cu Apusul.*

- Apariții editoriale legate de Unire, la Editura Renașterea: Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI, *Dumnezeu și Patria*, culegeri de texte de inspirație istorică și patriotică, publicate în ultimii ani în revista *Renașterea* sau *TABOR*. În aceste texte autorul reafirmă cu putere nevoia de a redescoperi cele două valori fundamentale care pot clădi, o istorie și un popor, și anume: Dumnezeu și Patria. „pentru aceste valori, a curs mult sânge, s-au dat multe jertfe. România Mare este darul lui Dumnezeu, zicea Mircea Vulcănescu, tocmai pentru jertfa și dragostea față de neam a eroilor noștri.”

Alexandru Moraru, *Domnitorul Mihai Viteazul (1593-1601)*. În anul Centenarului Marii Uniri nu putea să lipsească din librării și o carte închinată celui dintâi unificator de țară, voievodul Mihai Viteazul, văzut ca „erou al națiunii române și martir al bisericii străbune”, cum e subintitulată lucrarea, apărută recent.

Volumul: *Prezențe clericale transilvănene la Marea Unire de la Alba Iulia*, realizat de un colectiv de autori: Cosmin Cosmuța, Andreea Dăncilă-Ineoan, Emanuil Ineoan, Bogdan Ivanov, ce reunește studii ale unor istorici, dedicate implicării preoțimii ortodoxe în campaniile militare din Marele Război, recuperării unor fragmente inedite de memorialistică ale unor preoți, dar și medalioanele, multe din ele inedite ale celor peste 165 de preoți ortodocși care au participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Realizarea unui număr tematic al Revistei *TABOR*, dedicat sărbătoririi Centenarului de la Marea Unire de la Alba Iulia.

- Inaugurarea Statuilor în bronz ale Episcopului Nicolae Ivan (1921-1935) și Mitropolitului Bartolomeu (1993-2011) din fața Catedralei Mitropolitane în ziua de 30 noiembrie 2018, după încheierea Sfintei Liturghii.

- Trenul Unirii, arc peste timp 1918-2018. Un tren cu aproximativ 450 de persoane, îmbrăcate în frumoase costume populare românești, autentice, sau costume de epocă. Acest proiect a fost organizat de Protopopiatul Ortodox Huedin împreună cu un grup de intelectuali

- Drapelul Eparhiei, pe fond albastru deschis, având în centru Stema Arhiepiscopiei, la care baza căreia are o eșarfă pe care este trecută titulatura oficială a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Acest drapel marchează simbolic jurisdicția Arhiepiscopiei noastre asupra bisericilor, instituțiilor eclesiastice, așezămintelor sociale pe care le avem și le patronăm, dar oferă privitorilor și un reper de identificare a acestor clădiri și edificii ca fiind sub patronajul Eparhiei Clujului. Drapelul în două variante: una pentru interior, cu față dublă din mătase și cu franjuri pe contur, și una pentru exterior, din material semitransparent care să permită vizualizarea stemei pe ambele părți, dar și să fie, în același timp rezistent la intemperii.

Pr. dr. Bogdan Ivanov
Consilier cultural

Sinteza activității sectorului economic în anul 2018

În cursul anului 2018 au fost continuate lucrările pentru pictarea Catedralei Mitropolitane în tehnica mozaic cu o echipă condusă de către maestrul Viorel Maxim. Tot la Catedrala Mitropolitană s-a demarat realizarea unui proiect pe fonduri europene pentru restaurarea și pictarea în tehnica mozaic a monumentului istoric.

În Campusul Teologic „Nicolae Ivan” s-a achiziționat mobilier din lemn de stejar la Capela „Sfântul Nicolae” și s-a finalizat de pictat în tehnica frescă.

În cursul anului 2018 am continuat lucrările la Centrul Misionar Social Sfântul „Apostol Andrei” situat pe Calea Turzii, nr. 2-14, care va asigura baza pentru întreaga misiune socială a Arhiepiscopiei noastre. Aici vor funcționa Protopopiatele Cluj I și Cluj II, asociațiile de tineret, asociațiile misionare precum și o grădiniță. Până la sfârșitul anului s-a finalizat construcția structurii de rezistență la corpurile II și III.

La Centrul de Tineret „Sfântul Apostol Andrei”, situat în localitatea Câmpenești, care va asigura baza logistică pentru misiunea cu tinerii din județul Cluj au continuat lucrările de finisaje, în cursul anului 2018 realizându-se lucrări de instalații electrice și sanitare.

Alte lucrări care au fost realizate în anul 2018: Reparații la imobilele situate pe str. Iuliu Maniu Nr. 38, realizare instalație de semnalizare la incendiu la Seminarul Teologic Ortodox situat pe str. Avram Iancu, nr. 6, igienizare la Grădinița „Sfântul Stelian”, igienizare Muzeu Mitropolitan, reparații la imobilul situat pe str. Iașilor, nr. 14.

În anul 2018 au continuat lucrările de edificare la cele peste 120 de biserici parohiale și mănăstirești, aflate în diferite faze, de la fundație până la iconografie, la care se adaugă și unele lucrări de reparație la biserici și case parohiale: construcția de noi locașuri de cult: 38 (11 urban, 27 rural), pictură la noi locașuri de cult: 25 (8 urban, 17 rural), lucrări de consolidare, reparații edificii eclesiale: 48 (14 urban, 34 rural).

Având în vedere realizările anului 2018, cele mai importante obiective pentru anul 2019 considerăm a fi: continuarea lucrărilor iconografice în tehnica mozaic la Catedrala Mitropolitană, Centrul Misionar „Sfântul Andrei” din municipiul Cluj-Napoca, Centrul de tineret de la Câmpenești, Amenajarea Căminului Preoțesc, Finalizarea lucrărilor la Tipografia „Renașterea” și Brutăria „Arthos”, Construcția unui Cămin pentru Vârstnici în Făget și începerea lucrărilor pentru un al doilea cămin în Popești, amenajarea unui cimitir în Municipiul Cluj-Napoca și unul în localitatea Câmpenești.

Ec. dr. Sorin Călea
Consilier economic

Agenda PS Vasile

Ianuarie 2018

1 ianuarie (Tăierea Împrejur a Domnului, Sf. Vasile cel Mare, Anul Nou): Cu prilejul onomasticii, asistă în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca la Sfânta Liturghie, săvârșită de ÎPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. La finalul Sfintei Liturghie a avut loc lansarea oficială a volumului omagial „Bucuria Credinței”. IPS Andrei Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, în cuvântul rostit, a specificat că volumul a fost întocmit cu ocazia împlinirii celor 70 de ani viață ai Preasfințitului Vasile Someșanul.

6 ianuarie: Cu ocazia sărbătorii „Botezul Domnului”, participă la Sfânta Liturghie în Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

7 ianuarie: În sărbătoarea închinată „Sfântului Ioan Botezătorul” slujește Sfânta Liturghie în Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

13 ianuarie: În mijlocul credincioșilor de la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul Zorilor-Cluj-Napoca, participă prin rostirea de ecfonise și binecuvântări la Sfânta Liturghie

20 ianuarie: La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

24 ianuarie: Asistă în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca la Sfânta Liturghie, slujbă săvârșită cu ocazia zilei de naștere a ÎPS Părinte Mitropolit Andrei.

27 ianuarie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

30 ianuarie: Cu ocazia sărbătorii „Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur”, este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

31 ianuarie: Participă la seara culturală organizată de Arhiepiscopia Vadului Feleacului și Clujului în memoria Mitropolitului Bartolomeu, eveniment desfășurat în Muzeul Mitropoliei Clujului.

A consemnat, pr. Călin Ficior

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca (ianuarie 2018)

În perioada 9-12 ianuarie 2019 a avut loc la Iași, Conferința teologică internațională: *Unitate pan-ortodoxă și sinodalitate*, conferința inaugurală a Asociației Teologice Ortodoxe Internaționale (IOTA). Cei peste 300 de participanți din 34 de țări s-au întrunit în 75 de sesiuni de lucru. Din partea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca au participat cu referate: **Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea** (prodecan), **Pr. conf. univ. dr. Patriciu Vlaicu**, Arhim. lect. **univ. dr. Benedict Vesa** și **Pr. lect. univ. dr. Răzvan Perșa**.

*

Marți, 15 ianuarie 2019 (Ziua Culturii Naționale), Corul de Cameră *Psalmodia Transylvanica*, dirijat de **Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu**, decanul facultății, a participat la Muzeul Etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca la o **întâlnire cu muzica și poezia românească, dedicată Zilei Culturii Naționale**, prezentând câteva prelucrări corale ale unor compozitori români.

*

Joi, 17 ianuarie 2019, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Centrul de Dialog între Teologie și Filosofie al Universității Babeș-Bolyai a organizat conferința cu titlul: *Contribuții plotiniene la teoria libertății*, susținută de dr. Dan Tomuleț.

*

Vineri, 18 ianuarie 2019, a avut loc, în organizarea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și a Centrului de Cercetare, Formare și Strategie Misionară, lansarea cărții cu titlul: *Rolul imaginilor sfinte și cinstirea icoanelor în Bisericele Ortodoxe Orientale. Tradițiile siriacă ortodoxă, coptă și etiopiană*, a d-nei Christine Chaillot, apărută recent sub egida editurii Presa Universitară Clujeană, în traducerea dr. Emil Mărginean. Au vorbit: **Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea** (prodecan), Arhim. lect. **univ. dr. Benedict Vesa** și Dr. Paul Siladi.

*

În zilele de 18 și 19 ianuarie 2019, la Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava a avut loc Simpozionul Național: *Valori naționale în creația Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania*, ediția a VI-a. Din partea facultății noastre au participat: Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB, cu prelegerea: *Martiraj și unitate la Bartolomeu Valeriu Anania* și Pr. drd. Bogdan Lupăștean-Barfă, cu prelegerea: *Psalmul 142 în analiza stilistică a Mitropolitului Bartolomeu Anania*.

*

Joi 24 ianuarie 2019, cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Răspunsurile liturgice au fost date de Corul de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății.

*

Sâmbătă, 26 ianuarie 2019, la lucrările Adunării eparhiale desfășurate sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei au participat și au luat cuvântul, din partea Universității Babeș-Bolyai și a Facultății de Teologie: Acad. Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române și rectorul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (membru mirean), Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB (membri clerici) și **Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci**. De asemenea au fost prezenți: Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru, Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Prof. univ. dr. Mircea-Gelu Buta și lect. univ. dr. Răzvan Perșa.

*

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur - hramul facultății :

Marți, 29 ianuarie 2019, în Aula Facultății, Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa a susținut prelegerea festivă cu titlul: *Psalmii în gândirea teologică a Sfântului Vasile cel Mare*.

A urmat un moment artistic: „FACE-OFF”- *Avatarurile unei prietenii proverbiale*, după un scenariu de Adrian Podaru. În distribuție: narator: Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru. În rolul Sfântului Vasile cel Mare: Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci, în rolul Sfântului Grigorie Teologul: Dr. Paul Siladi. La chitară au interpretat artiștii Andrei Roșulescu și Iarina Copuzaru, cei care au compus muzica scenariului. La final, IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a adresat celor prezenți un scurt cuvânt duhovnicesc. Moderatorul evenimentului a fost Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă.

Miercuri, 30 ianuarie 2019, la Catedrala Mitropolitană, Sfânta Liturghie a fost săvârșită de IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, în sobor de preoți și diaconi profesori ai celor două școli teologice clujene: Facultatea de Teologie și Seminarul teologic ortodox liceal, în prezența unui mare număr de credincioși, elevi și studenți. Răspunsurile liturgice au fost date de: Corul Facultății de Teologie Ortodoxă, Dirijor: Arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu, Corul Seminarului Teologic, Dirijor: Pr. prof. dr. Petru Stanciu, Corul OREMUS, Dirijor: Arhid. asist. univ. dr. Daniel Mocanu.

În cadrul Sfintei Liturghii, Diac. conf. univ. dr. Marin Cotețiu a fost hirotonit preot misionar pe seama Capelei „Schimbarea la Față” din Gilău, zona Sub Pădure, Protopopiatul Cluj I.

Pentru bogata activitatea academică și promovarea valorilor creștine, prorectorul Universității Babeș-Bolyai, Prof. univ. dr. Ioan Bolovan, director al Institutului de Istorie George Barițiu și membru corespondent al Academiei Române, i-a fost conferită „Crucea Transilvană”, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului.

La final, au luat cuvântul: prorectorul Prof. univ. dr. Ioan Bolovan, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și directorul Seminarului Teologic Ortodox, Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci.

Dr. Dacian But-Căpușan

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Ianuarie 2019

1 Ianuarie (Sfântul Vasile cel Mare, Tăierea împrejur a Domnului, Anul Nou): La miezul nopții trecerii dintre ani, în Catedrala Mitropolitană, săvârșește o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. La finalul slujbei îl felicită pe Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului cu prilejul împlinirii a 70 ani de viață și cu prilejul zilei onomastice.

Primește la reședință oficialitățile prezente la Sfânta Liturghie în Catedrală.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotesește într-un iconom stavrofor pe venerabilul preot Gheorghe Ghiț.

2 ianuarie (Sfântul Ierarh Silvestru): Săvârșește slujba de binecuvântare a spațiului liturgic provizoriu, amenajat în Parohia „Sfântul Silvestru” din cartierul clujean Gheorgheni (paroh: Pr. Robert Kovacs). Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Sub Coastă, pe diaconul Raul Astaluș și diacon pe tânărul Marin Trandafir Roz. Conferă domnului director Vasile Salanță, Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

3 ianuarie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca.

4 ianuarie: Face o vizită la Institutul Oncologic „Prof. Dr. Ion Chiricuță” din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și la Pavecernița Mică și rostește un cuvânt de învățătură.

5 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Pavecernița Mare, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

6 Ianuarie (Botezul Domnului): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe tânărul Gheorghe Ciprian Stănișor.

În Piața „Avram Iancu”, din fața Catedralei Mitropolitane, săvârșește slujba Sfințirii celei Mari a Apei. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință oficialitățile prezente la slujbă în Catedrală.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

7 Ianuarie (Soborul Sfântului Ioan Botezătorul): În biserica parohiei Turda Fabrici (paroh: Pr. Andrei Gavril Mihai), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei comunității de rromi din Turda, pe diaconul Marin Trandafir Roz. Acordă „Crucea Transilvană” domnului Răzvan Mihai Neagu. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Face o vizită la sediul Consiliului Județean Alba pentru a-l felicita, cu prilejul zilei onomastice, pe domnul președinte Ion Dumitrel.

8 ianuarie: În Piața „Ștefan cel Mare” din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al dezvelirii statuii lui Iuliu Maniu. Săvârșește slujba de sfințire a statuii și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul cultural organizat cu acest prilej.

În biserica din Maia, protopopiatul Dej (paroh: Pr. Rareș Liviu Cojan), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Terezia, bunica părintelui consilier Cristian Baciu. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

9 ianuarie: În localitatea Gilău, protopopiatul Cluj I (parohi: Pr. Iosif Hulpe, Pr. Ștefan Sebastian Popa și Pr. Vasile Bandrabulă), oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Rudolf Varga. Rostește un cuvânt de mângâiere.

10 ianuarie: Face o vizită în protopopiatul Cluj I. Vizitează parohiile Șoimeni (paroh: Pr. Andrei Misaros), Așchileul Mic (paroh: Pr. Gheorghe Șanta) și mănăstirea de la Cristorel.

11 ianuarie: Face o vizită la mănăstirea de la Lușca, jud. Alba. În Biserica „Izvorul Tămăduirii” din Câmpeni, județul Alba, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului întru Domnul, preot Iosif Gligor, fost protopop al locului. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

12 ianuarie: În capela Seminarului Teologic din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Nicolas Patriciu, fiul

14 ianuarie: Face o vizită pe șantierul bisericii din parohia Valea Fânațelor, protopopiatul Cluj II (paroh: Pr. Nicolae Petru Buran).

15 ianuarie: Cu prilejul Zilei Culturii Române, la statuia poetului Mihai Eminescu din fața Teatrului Național, săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc. În foaierea Teatrului Național, asistă la programul artistic organizat cu acest prilej. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

16 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie, slujește Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

17 ianuarie: În localitatea Maieru, protopopiatul Năsăud, săvârșește slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui Dan Dorian Cismaș de la parohia Maieru I, Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici, părintelui Ioan Lăpuște de la parohia Maieru II, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, domnului primar, Vasile Borș, Ordinul „Mihai Vodă” pentru laici, iar domnului Vasile Moisil, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Face o vizită la Căminul pentru vârstnici din Maieru și la grădinița ce funcționează în cadrul Centrului Cultural „Sfântul Arhidiacon Ștefan”, aflate sub oblăduirea parohiei Maieru.

Săvârșește slujba de binecuvântare a unei clădiri multifuncționale din Maieru. Rostește un cuvânt de felicitare.

18 ianuarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și Acatistul Bunei Vestiri. Rostește un cuvânt de învățătură.

19 ianuarie: În biserica din Figa, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Oana Daiana, fiica preotului paroh, Vasile Motogna. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie. Rostește un cuvânt de învățătură.

20 ianuarie: Săvârșește slujba de sfințire a altarului monumentalei Biserici „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăștur. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon pe tânărul Dragoș Ionuț Socaciu. Acordă părintelui paroh, Vasile Raus, din partea Preafericitului Părinte Daniel, distincția „Crucea Patriarhală”. Acordă părintelui Vasile Bancos, distincția „Crucea Arhiepiscopală”. Hirotesește într-un

iconom stavrofor pe părintele Nicolae Maja și pe părintele Radu Onac. Hirotesește într-un arhidiacon pe diaconul Daniel Burian și pe diaconul Andrei Stoian. Conferă domnului Alin Tișe, președintele Consiliului Județean Cluj, domnului Emil Boc, primarul municipiului Cluj-Napoca, doamnei Aurora Roșca, secretar în primăria orașului Cluj-Napoca și domnului Dorel Marc, Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă domnilor Radu Spănu, Ioan Mărcuș, Ștefan Pinte, Ștefan Dimitriu, Horațiu Cătărig și Vasile Berca, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Gheorghe Funar, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

21 ianuarie: La sediul protopopiatului Bistrița, participă la consfătuirea profesorilor de Religie din județul Bistrița-Năsăud. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Gherla (parohi: Pr. Mircea Bidian și Pr. Nicolae Muntean), participă la ședința de lucru a Consiliului Parohial. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 ianuarie: În biserica din Tiocu de Jos, protopopiatul Gherla (paroh: Pr. Sorin Botiș), oficiază slujba înmormân-

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, avându-l de-a dreapta pe PC Părinte Consilier Arhid. Claudiu Ioan Grama, cu prilejul ofierii Slujbei Sfințirii Mari a Apei la Bobotează, 6 ianuarie 2019.

părintelui profesor Răzvan Perșa de la Facultatea de Teologie, și pentru prunca Maria Feher. Rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica din Jucu de Mijloc, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Alexandru Baltă), oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Ema Maria Pojar, nepoata domnului primar al comunei, Valentin Dorel Pojar. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Casa de Cultură a Studenților, asistă la spectacolul folcloric organizat de Parohia „Sfântul Apostol Toma” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga). Rostește un cuvânt de binecuvântare.

13 ianuarie: În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean, pe diaconul Gheorghe Ciprian Stănișor. Conferă părintelui paroh, Dănuț Goga, Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici, domnilor Vasile Sebastian Dâncu, Vasile Pușcaș, Ovidiu Turc și Teofil Mureșan, Ordinul „Mihai Vodă” pentru laici, iar domnului Liviu Neag, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PCuv. Arhim. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

tării adormitului întru Domnul, preot Samoilă Oros. Rostește un cuvânt de mângâiere.

23 ianuarie: Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, pe Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureșului și Sătmarului și pe Preasfințitul Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.

24 ianuarie: Cu prilejul Zilei Principatelor Unite, la statuia lui Alexandru Ioan Cuza din fața Prefecturii Cluj, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește o alocuțiune. Asistă la ceremonialul militar organizat cu acest prilej.

În Catedrala Mitropolitană, la împlinirea a 70 ani de viață, împreună cu ierarhii oaspeți, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Primește la reședință oficialități civile și militare, centrale, județene și locale, preoți și credincioși, veniți să-l felicite cu prilejul zilei de naștere.

25 ianuarie: Săvârșește slujba de binecuvântare a noii biserici din localitatea Moara de Pădure, filie a parohiei Săcel, protopopiatul Turda. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama Capelei Spitalului de Ergoterapie din Cluj-Napoca, pe diaconul Dragoș Ionuț Socaciu. Hirotesește întru iconom pe părintele paroh, Mihai Răzvan Bogdan. Conferă domnului Ion Pantelimon, Ordinul „Mihai Vodă”, domnului Lazăr Ispas, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului Liviu Ghib, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește Acatistul Bunei Vestiri. Rostește un cuvânt de învățătură.

26 ianuarie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința anuală a Consiliului Eparhial. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Sala „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, prezidează ședința anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește o slujbă de mulțumire pentru robii lui Dumnezeu, Bogdan și Lucica Nicolae, cu prilejul împlinirii a 25 ani de căsnicie. Rostește un cuvânt de felicitare.

La Cinema „Florin Piersic”, asistă la spectacolul organizat cu prilejul împlinirii a 83 ani de viață ai maestrului. Rostește un cuvânt de felicitare.

27 ianuarie: În biserica din localitatea Ceaba, protopopiatul Gherla, săvârșește slujba de sfințire a iconostasului. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru sacelar pe părintele paroh, Adrian Grigoreanu. Conferă domnului Ioan Firtan, primarul comunei Sânmărtin, Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

28 ianuarie: În Biserica „Intrarea în Templu a Maicii Domnului” din Gherla (parohi: Pr. Vasile Săsărman și Pr. Vasile Ciciovan), oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Susana, mama părintelui Călin Ficior de la Parohia „Pogorârea Duhului Sfânt” din cartierul clujean Zorilor. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la Penitenciarul de Maximă Siguranță din Gherla. Este însoțit de PCuv. Arhim. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

29 ianuarie: Face o vizită la Spitalul C.F.R. din Cluj-Napoca. În capela din incinta instituției (preot slujitor: Pr. Emilian Raza), asistă la partea finală a Sfintei Liturghii.

La Galeria „Casa Artelor” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv organizat cu prilejul împlinirii a 80 ani de viață ai profesorului Mircea Popa. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bizău, directorul postului de radio „Renașterea”.

În Aula Facultății de Teologie, asistă la programul organizat în ajunul hramului Școlilor Teologice. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

30 ianuarie (Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan): În Catedrala Mitropolitană, cu prilejul hramului școlilor teologice, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama Paraclisului Gilău – Sub Pădure, pe diaconul Marin Cotețiu de la Facultatea de Teologie. Conferă domnului Prof. Univ. Dr. Ioan Bolovan, prorectorul Universității „Babeș Bolyai”, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă Ordinul „Mihai Vodă” cadrelor didactice de la Seminarul Teologic Ortodox.

În municipiul Zalău, participă la manifestările organizate de comunitatea evreilor din localitate cu prilejul Zilei Holocaustului. Rostește o rugăciune în memoria victimelor holocaustului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

31 ianuarie: În biserica din Gârbău, protopopiatul Huedin, săvârșește slujba de sfințire a clopotelor nou achiziționate. Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui paroh, Ioan Bodea, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

Săvârșește slujba de sfințire a unei noi Troițe amplasată în centrul satului și slujba de binecuvântare a casei credinciosului Grigore Feurdean din Gârbău.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Cluj-Napoca, 28 Ianuarie 2019

Comunicat de presă

Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului în anul 2018

âmbătă, 26 ianuarie 2019, la Centrul eparhial din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei s-au desfășurat lucrările Adunării eparhiale, care a făcut bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului din anul 2018 sub aspect spiritual, administrativ, economic, cultural și misionar-social. Ședința Adunării a fost precedată de slujba de Te-Deum oficiată în paraclisul Seminarului Teologic Ortodox.

Bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului, structurate pe principalele coordonate se prezintă astfel:

Anul trecut au fost realizate trei proiecte importante care au marcat împlinirea a 100 de ani de la Marea Unire: inaugurarea în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj a statuiilor Episcopului Nicolae Ivan și a Mitropolitului Bartolomeu Anania, sfințirea Bisericii „Schimbarea la Față” din Cluj și sfințirea Mănăstirii „Mihai Vodă” din Turda.

Misiunea în rândul tinerilor:

La *Întâlnirea internațională a tinerilor ortodocși*, organizată la Sibiu, și la *Întâlnirea tinerilor ortodocși din Mitropolia Clujului*, de la Zalău au participat peste 500 de tineri din Arhiepiscopia Clujului. Anul trecut au fost organizate la Centrul misionar „Ioan Bunea” din Sângeorz Băi, Nicula, Mărișel, Vișagu sau Bobota **23 tabere** pentru copii, tineri sau familii cu scop recreativ, o tabără cu tema prevenției consumului de droguri, una dedicată pregătirii voluntarilor, dar și tabere pentru 200 de tineri din afara granițelor țării. La toate acestea au participat peste 1800 de tineri.

Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului a organizat, în perioada 16-22 septembrie 2018, la Centrul misionar „Ioan Bunea” din Sângeorz Băi, cea de-a treia ediție a Tebarei *Tradiție și noutate*, la care au participat 60 de tineri din întreaga țară, dar și din Basarabia, Bucovina de Nord și Cernăuți, dedicată Anului Centenar.

Au fost aduse într-o stare avansată lucrările de construire la Centrul de tineret din Câmpenești, iar în sprijinul tinerilor studenți, dar fără posibilități financiare Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a oferit 34 de burse elevilor de liceu, studenților, masteranzilor și doctoranzilor, în valoare totală de 80.000 de lei, la care se adaugă și bursele și premiile în valoare de 45.000 de lei, acordate de Arhiepiscopie.

Misiunea în societate:

Arhiepiscopia Clujului are în derulare în prezent 50 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. De toată această lucrare filantropică au beneficiat anul trecut peste 15.700 de persoane. Au fost derulate 10 campanii de donare de sânge în protopopiate, parohii și la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Anul trecut a fost deschis, în cadrul Asociației „Filantropia” Bistrița, serviciul de transport medical pentru pacienții hemodializați din județul Bistrița-Năsăud, care are la dispoziție 8 ambulanțe. A fost deschisă o nouă biserică pentru comunitatea de romi de la Pata Rât și a fost hirotonit un preot de etnie romă pentru comunitatea din Turda.

În anul 2018 au fost acordate ajutoare financiare în valoare totală de **878.840 lei**: din „Fondul Filantropia”, suma 114.800 lei (în special persoanelor cu nevoi medicale); din proiectul „Cutia Milei pentru săraci” suma de 260.130 lei și suma de 245.843 lei, rezultată în urma colectei Organizate în Postul Crăciunului și suma de 58.087 lei, rezultată în urma colectei pentru proiectele sociale ale Societății Femeilor Ortodoxe. A fost organizată o colectă specială pentru victimele incendiilor din Grecia, în urma căreia s-au strâns 200.000 lei.

La acestea se adaugă și sumele din *Fondul Central Misionar și Fondul de înțajitorare pastorală*, în valoare de 488.333 de lei, din care au fost ajutați preoții și parohiile lipsite de posibilități materiale.

În anul 2018, în Arhiepiscopia Clujului erau în construcție 63 de biserici, mănăstiri și edificii bisericesti, în diferite stadii, de la fundație până la pictură, și au fost sfințite sau resfințite 34 de biserici.

Proiectele pentru anul 2019:

Printre proiectele din acest an ale Arhiepiscopiei se numără: continuarea lucrărilor la mozaicul din Catedrală, continuarea lucrărilor la Centrul Misionar Social „Sfântul Apostol Andrei” din Cluj, finalizarea lucrărilor la Centrul de tineret din Câmpenești, demararea lucrărilor la *Căminul de bătrâni* din Făget, inaugurarea cabinetului stomatologic social al Policlinicii „Sfântul Pantelimon” din Cluj-Napoca, inaugurarea Centrului rezidențial pentru persoane vârstnice de la Gledin, deschiderea unui Centru de îngrijiri paliative la Bistrița, deschiderea Centrului de servicii sociale de la Cojocna și a Locuinței protejate pentru persoane vârstnice la Ciucea, dar deschiderea activităților din cadrul Centrului educațional „Grigore Pletosu” din Bistrița.

Dialogul dintre cler și mireni în Biserica Ortodoxă

Conform Statutului de organizare a Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea eparhială este organul deliberativ pentru toate chestiunile administrative, economice, culturale, social-caritative și misionare ale Eparhiei. Aceasta se compune din reprezentanți ai clerului și credincioșilor, în proporție de o treime clerici și două treimi mireni, aleși pe termen de 4 ani, numărul total al membrilor fiind de 30. Implicarea mirenilor în actul de organizare a vieții bisericesti reprezintă o componentă esențială a Ortodoxiei românești, care pune accent pe conlucrarea celor două dimensiuni ale Bisericii: poporul și clerul.

*Biroul de presa al Arhiepiscopiei
Pr. Bogdan Ivanov*

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Adrian Papahagi, Protos. Simeon Pinteș, Nicolae Turcan, Arhim. Benedict Vesa

Activități de iarnă organizate de ASCOR Cluj-Napoca

La patinoar împreună cu copiii de la Liceul pentru Deficienți de Vedere

Tinerii din Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR) din Cluj-Napoca au petrecut la sfârșitul lunii ianuarie două zile la patinoar împreună cu mai mulți copii de la Liceul pentru Deficienți de Vedere (LDV) din Cluj-Napoca. Timp de câteva ore, voluntarii din ASCOR i-au învățat pe copiii și tinerii de la LDV să patineze și să deprindă mișcările pe gheață. De acest prilej s-au putut bucura atât cei care știau de dinainte să patineze, cât și cei care au „încercat” gheața pentru prima oară. Potrivit organizatorilor, experiența aceasta este deosebit de folositoare atât

pentru voluntarii, deoarece le oferă ocazia să se bucure de o activitate ce îi scoate din cotidianul monoton, cât și pentru copiii de la LDV, fiindcă au posibilitatea să încerce activități noi care le oferă o serie de provocări cu care ei reușesc să se descurce destul de repede. „Este uimitor că după o oră petrecută la patinoar copiii cu deficiență de vedere reușesc să deprindă mișcările, biruind frica de cădere și de posibila durere. Ceea ce ne impresionează cel mai mult este bucuria pe care ei o trăiesc după o asemenea experiență”, a afirmat Oana Raluca Băilă, vicepreședinta ASCOR și una dintre organizatoarele evenimentului. La sfârșitul activității, tinerii de la LDV au beneficiat de o băutură și de masă caldă oferită din partea voluntarilor ASCOR Cluj.

ASCOR Cluj-Napoca și Biserica Studenților organizează în mod constant activități cu copiii de la LDV. În fiecare duminică, copiii sunt ajutați de către voluntarii să meargă la Sfânta Liturghie. De asemenea, atunci când vremea este frumoasă sunt organizate ieșiri în parc sau în alte locații din oraș. Periodic, prin implicarea unui număr mai mare de voluntari, copiii cu deficiență de vedere sunt asistați să meargă la bazinul de înot, să fie angajați în activități precum gătitul împreună cu diverse ocazii, să meargă în excursii și pelerinaje, să organizeze concerte și alte activități socio-culturale. ASCOR Cluj-Napoca a mai fost responsabilă și pentru desfășurarea campaniei „Ascultă orașul nevăzut”, activitate organizată în cadrul proiectului „Pașaport de succes pentru copii și tineri cu deficiență

de vedere”. Obiectivul general al proiectului a constat în reducerea inegalităților și a exclusiunii sociale a copiilor și tinerilor cu deficiență de vedere, prin implicarea participativă a societății într-o rețea sustenabilă pe termen mediu și lung la nivelul comunității. Proiectul a fost realizat prin colaborarea Asociației Pontes, în parteneriat cu Direcția de Asistență Socială și Medicală Cluj-Napoca și a ASCOR Filiala Cluj-Napoca.

Grădinița de duminică

Printre alte activități dedicate copiilor organizate de ASCOR Cluj-Napoca și de tinerii comunității Bisericii Studenților este și cea denumită „Grădinița de duminică”. Zeci de voluntari pregătesc în fiecare zi de duminică, cu excepția perioadelor de vacanță, o serie de îndelungate activități pentru copiii care vin cu părinții lor la Biserica Studenților pentru a participa la Liturghia de duminică. Până la momentul Împărtășaniei, copiii își petrec timpul alături de voluntari, fiind antrenați în ocupații precum: confecționarea diverselor obiecte din hârtie colorată, desenare a diverselor scene biblice sau a chipurilor de sfinți îndrăgiți, participare la mini-scene cu recitare de poezii sau fredonare de cântece. În momentele cheie ale Sfintei Liturghii, copii spun Simbolul Credinței – Crezul, Axionul „Cuvine-se cu adevărat” și rugăciunea „Tatăl Nostru”.

Sfințitul căminelor

În fiecare an, membrii ASCOR Cluj-Napoca, împreună cu un grup de preoți, organizează sfințirea căminelor de studenți din complexe universitare din Cluj-Napoca. Anul acesta, la sfârșit de ianuarie, în timpul sfințirii căminelor, s-a cântat troparul Praznicii Botezului Domnului nostru Iisus Hristos: „În Iordan botezându-te Tu, Doamne, închinarea Treimii s-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te; și Duhul în chip de porumb a adevărit întărirea cuvântului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, slavă Ție!”. Prin această lucrare, tinerii care primesc grupul de la ASCOR doresc să aibă bunăcuviință, așezare sufletească, precum și mult spor la învățat pentru examene. Cei care au deschis ușile pentru a le fi sfințite camerele au primit iconițe și pliante cu rugăciunea studentului.

Vizite prețioase la ASCOR și Biserica Studenților

Tot la sfârșit de ianuarie, comunitatea Bisericii Studenților din Cluj-Napoca s-a bucurat de vizita Părintelui Iustin Miron de la Mănăstirea Oașa. Timp de două ore, tinerii i-au putut adresa alesului invitat o serie de întrebări ce au pus accentul pe importanța apartenenței la neamul românesc și la modul corect de manifestare a credinței ortodoxe în contextul diverselor provocări ale vremurilor în care trăim. Cu o sensibilitate aparte și cu o implicare de zeci de ani în activități duhovnicești orientate spre căutările tinerilor, Părintelui Iustin Miron i-a îndemnat pe cei prezenți, conform sfaturilor Arhimandritului Teofil Păraian, să fie oameni cumsecade și să își asume condițiile de român și de bun creștin.

O altă vizită deosebită, așteptată de comunitatea Bisericii Studenților, a fost cea a Preasfințitului Vasile Someșanul. Îndrăgitul ierarh a participat alături de comunitate la Slujba Parastasului, după care a petrecut câteva clipe printre tinerii dornici de a primi un cuvânt și o binecuvântare.

Părintele Miron Mihăilescu - duhovnic al iubirii

Alexandrina Iscu

Părintele Miron Mihăilescu s-a născut la 22 ianuarie 1914 în comuna Strungari, regiunea Hunedoara. Părinții lui, Ioan și Aurelia, au fost țărani mijlocași. Școala elementară a făcut-o în comuna în care s-a născut. De mic copil a fost impresionat de un pustnic care viețuia în comuna Strungari și care ducea o viață retrasă, de adevărat ascet. Se pare că acesta i-a determinat opțiunea de mai târziu, la fel ca și credința părinților săi, care l-au botezat Miron - purtător de mir, de har și de binecuvântare de la Dumnezeu. Studiile secundare le-a urmat la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba-Iulia între anii 1926-1933. Printre colegi s-au numărat și Părintele Teodor Nichifor și Părintele Serafim Popescu, fostul stareț al Mănăstirii Brâncoveanu. În 1933 și-a luat examenul de bacalaureat, apoi din lipsă de mijloace materiale și-a întrerupt studiile. Între anii 1934-1938 a studiat teologia la Academia Teologică Andreiană din Sibiu. În 1939 a fost secretar la Academia Teologică din Sibiu. A fost colaborator apropiat al marelui teolog Dumitru Stăniloae, cel care a intenționat să-l păstreze pe Părintele Miron ca asistent și urmaș la Catedra de Teologie Dogmatică și de Mistică, în cadrul Facultății de Teologie, dar Părintele a cerut insistent ÎPS de atunci, Mitropolitul Nicolae Bălan, să plece în parohie pentru a sluji atât lui Dumnezeu, cât și oamenilor. În anul 1939 s-a căsătorit cu învățătoarea Florica Popa din comuna Secașel, regiunea Hunedoara. Au fost binecuvântați cu patru copii, trei băieți și o fată. În 24 octombrie 1939 a fost hirotonit preot și administrator parohial pentru parohia Bârghiș, regiunea Agnita, unde a rămas până în septembrie 1942, când s-a mutat la Ocna Sibiului, Parohia de sus. Aici a slujit până în 11 septembrie 1998, când a trecut la cele veșnice.

Părintele Miron Mihăilescu, pe care ÎPS Serafim Joantă îl numea „duhovnic al trezviei, unul din puținii mari duhovnici ai României de astăzi”, a slujit cu dragoste și dăruire Sfânta Liturghie, zilnic, timp de 56 de ani, începând cu ora 6 dimineața, pe orice vreme. Biserica în care slujea era veche, dar orânduită cu grijă. Părintele însuși a pictat icoanele de pe catapeteasmă. „Mare lucru este să fii asemănător

⇒ cu sfinții! Părintele Miron s-a asemănat mult sfinților, mai ales celor odihnitori de oameni", a spus Părintele Arhimandrit Teofil Părăian la înmormântarea Părintelui Miron. Într-adevăr, Părintele semăna cu sfântul Nicolae, icoană în care a pus ceva din chipul său.

La orice oră din zi și din noapte, Părintele era la dispoziția ucenicilor săi, bucurându-se de orice vizită, considerând că atunci când sunt cel puțin doi și vorbesc despre Mântuitorul, Acesta este și El în mijlocul lor. Deși avea probleme de sănătate, nimeni nu l-a găsit vreodată în vreo indispoziție personală, ci a fost în toată vremea la îndemâna ucenicilor, pe care îi socotea prieteni, cu o seninătate și o bucurie copleșitoare, încercând, fără a sili pe nimeni, să-i cucerească pentru Împărăția lui Dumnezeu.

Părintele Miron a fost studentul Părintelui Dumitru Stăniloae și cu timpul i-a devenit apropiat. De la dumnealui a rămas cu această observație: „Pătrundeți în spiritul dogmei; dacă nu o faceți, n-ați făcut nimic urmând Teologia”. Acesta era și gândul Părintelui Miron: să-L cunoască pe Dumnezeu, să înțeleagă ce relație este între El și noi. Și astfel a descoperit duhul dragostei lui Dumnezeu. În versetul 26, capitolul 17 din Evanghelia de la Ioan, e tot duhul Teologiei, este Testamentul Lui: „pentru ca iubirea cu care m-ai iubit Tu, Părinte, să fie în ei. Deci, pentru ca duhul binelui Tău să se planteze în ei, capabili fiind și ei să urmărească binele așa cum îl urmărești Tu, Părinte. Pentru aceasta Eu voi fi în ei. În inima lor voi pune duhul dragostei Tale și, ceea ce-am descoperit Eu, le voi sădi în inimă făcându-Mă chiar Eu inima lor”.

L-am cunoscut pe Părintele Miron în urmă cu vreo patruzeci de ani. Veneam din Moldova de la sute de kilometri la chemarea bunei mele prietene, Laura V., care l-a „descoperit”. Veneam „de departe”, cum spunea Părintele în una dintre predicile sale, dar această depărtare nu era doar cea fizică; eram departe de Hristos, nu-L recunoșteam în inima mea, deși tânjeam după El, fără să-mi dau seama de acest lucru.

În duminica în care l-am cunoscut, în biserica din Ocna Sibiului, Părintele slujea Sfânta Liturghie. Am avut simțământul ciudat că mă aflu „acasă”, deși totul mă impresiona: biserica, cântările, timbrul vocii Părintelui.

Îmi amintesc spovedania, prima mea spovedanie după foarte mulți ani (nu mă mai spovedisem din clasele elementare și atunci ne spovedeam pe ascuns, întrucât ni se interzicea să mergem la biserică). Mă gândeam neliniștită ce voi spune, dar, când am ajuns în fața Părintelui, acesta m-a privit cu multă bunătate, mi-a luat mâinile și mi-a vorbit cu multă blândețe, de parcă m-ar fi cunoscut dintotdeauna, dându-mi răspuns la toate întrebările pe care n-am apucat să le rostesc, la toate neliniștile și frământările mele. În timp ce lacrimile îmi șiroiau pe obraji, mă simțeam curățată, purificată.

Ani în șir spovedania mea s-a petrecut în chip asemănător, Părintele cunoscându-mi gândurile. Prima întrebare era mereu aceeași: „Îl iubești pe Hristos?”.

Mergeam de câteva ori pe an la Ocna împreună cu prietena mea și cu fiica mea. După Sfânta Liturghie mergeam acasă la Părintele. După ce doamna preoteasă ne ospăta cu bunătați, Părintele ne invita la un adevărat ospăț duhovnicesc. Ne spunea: „Dimineața, când vă sculați și apoi toată ziua și toată viața voastră, fiecare clipă s-o începeți cu gândul și cu duhul la Hristos. Acest lucru este posibil dacă, dimineața, mintea noastră o conectăm rapid la mintea lui Dumnezeu și acest lucru se săvârșește numai într-un dialog continuu cu Dumnezeu. Să cerem, dimineața, în acest fiecare început de ziuă, ființa noastră cea de toate zilele, alături de pâinea cea de toate zilele”.

Părintele nu era interesat să atragă mulțimi de oameni, nu pune accent pe minunile spectaculoase, ci pe lucrarea unei trăiri autentice, a unui angajament, acela de a trăi clipă de clipă în Hristos. Nu era ușor, dar el era convins că se poate, doar să folosim înțelepciunea cu care suntem dăruți (dotați) să apreciem valoarea vieții noastre, care constă în faptul că suntem purtători ai chipului lui Dumnezeu ca viață. Cu adâncă durere ne vorbea uneori despre tânguirea Mântuitorului că oamenii sunt departe unii de alții și sunt astfel întrucât sunt departe de Însuși Mântuitorul nostru;

dacă de El nu ne putem apropia, dacă în El, Cel care ne dă viață, nu avem încredere și nu-L recunoștem ca atare, atunci cum am putea fi noi apropiați unul de celălalt? „De ce nu înțelegeți, de ce oare nu înțelegeți?”, repeta mahnit Părintele cuvintele Mântuitorului din Evanghelia după Ioan.

Când plecam înapoi spre casă, atât eu cât și fiica mea parcă pluteam; Părintele lua asupra lui toate poverile noastre sufletești, ne întărea prin harul pe care Dumnezeu i-l dăruise. Acest har îl simțeam asupra noastră încă mult timp după ce ne despărțeam.

În ultimii ani ai vieții sale vorbeam mult la telefon. Părintele era singur (murise doamna preoteasă) și se bucura mult când ne auzea. Ne vorbea cu dragostea lui dintotdeauna, îi ceream sfatul în toate problemele, care se rezolvau prin rugăciunile Sfinției sale.

În ultimii trei ani de viață a îngăduit să fie înregistrate convorbirile pe care le avea cu ucenicii săi, aceasta datorită rugămintilor Î.P.S. Serafim (cărui i-a fost duhovnic) de a-și însemna gândurile și comentariile, care ar oferi celor ce le citesc șansa de a înțelege că se poate conviețui în mod firesc în dumnezeiesc. Acest gând l-a urmărit tot timpul pe Părintele Mihăilescu: să-l poată convinge pe om că este dumnezeiesc, întrucât Sfânta Treime lucrează în el neîncetat. Dacă ajungi să conștientizezi că Hristos în tine e viața adevărată, reușești să trăiești duhovnicește, ca fiu al Luminii.

O parte din aceste gânduri și comentarii au apărut în patru volume și datorită doamnei Laura Vasiliu, care a făcut „cu discreție dăruire munca sisifică de transpunere pe hârtie a înregistrărilor și le-a încredințat spre tipărire”: Vol. I, „Iubind ca Dumnezeu - Liturghii după liturghii cu Părintele Miron Mihăilescu”, Editura Cristiana, București, 2004; Vol. II, „Vorbește Dumnezeu”, Editura Cristiana, București, 2005; Vol. III, „Sfânta Liturghie - pâinea cea de-a pururi.” (Predici, exegeze, comentarii), Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2007; Vol. IV, „Cum să te rogi neîncetat” (Predici, exegeză, dialoguri, filozofie creștină), Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2009.

Sunt prea sărace cuvintele mele pentru a-l evoca pe acest minunat Părinte, adevărat apostol al iubirii, care, treptat, treptat, a schimbat viața multora dintre noi, arătându-ne Calea. Fie ca Domnul să-l odihnească cu Sfinții în Împărăția Sa!

Voi încheia cu testamentul Părintelui: „Așa să mă țineti minte, iubindu-vă dumnezeiește, cu iubirea lui Dumnezeu, pe care am vrut s-o afirm de la început până la sfârșit, în toți acești ani de dăruire pentru marea Taină a lui Hristos. Toate zilele le-am început cu pasiunea de a da la iveală dragostea dumnezeiască, adânc rănită în noi. Am dorit nespun s-o văd înflorind! Noi suntem dragoste dumnezeiască”.

Întâmpinare

„Acum slobozește în pace pe robul Tău, Stăpâne, după Cuvântul Tău [...]” (Luca 2, 29-32).

Andreea-Nicoleta Sicoe

În inima-mi copilă încă,
Dar prinsă de-ntristare și-ndoială,
Aș vrea să pun, ca Toma, mâna
În rănile cuielor pe care...
Și eu Ți le-am bătut.

Sufletu-mi ușor alunecând
Te roagă să nu mă lași ca Iuda
Eu însămi să te vând.

În înghețarea-mi mută
De lacrimi și durere,
Ca Petru, uitând de Focul Viu,
Mă încălzesc într-un morman aprins de paie
Și lepăd, înainte de cântarea cocoșilor,
Dragostea Ta și albele-mi straine.

Tot ca același Petru umblând, copil, pe apă
Din sfânta Ta chemare,
M-am afundat în valuri
Uitând de a mea cale
Și întorcându-mi fața,
De la Cinstitu-ți Chip, în mare.

Cum Pavel, încă Saul, te prigonea cu râvnă,
Cu multă nebunie rătăcesc în căutare
Și șchiopătând, pe drumuri,
Te prigonesc pe Cale.

O, Doamne, pune-mi aceeași întrebare!
De aș avea răspuns...

Întoarce-mi inima, Părinte,
Să mă întorc Acasă;
Să uit de rătăcire, de patimi, de dureri.
Nu știu, ca Petru de putea-voi să mă-ndrept
Și să răspund Iubirii, cu dragoste,
De trei ori.

Iar ca și Pavel, Doamne,
Nu cred că aș putea
Să fac din prigonire,
Sfințită, calea mea.

Ci lasă-mă, ca Toma,
În Coastă să ating
Rănile cuielor
Ce și eu le-am bătut
Și stinge Tu, prin asta,
Al inimii tumult.

Alungă îndoiala,
Așază-n loc credința.
Și prin Iubirea-ți mare
Vindecă neputința.

Adu-mi aminte, Doamne,
De Dragostea dintâi, când
Te-am primit în inima-mi de pruncă;
Să cred Iubirii Tale,
Să iert și să mângâi...
Deși sugar sunt încă
La Pieptul Maicii Mele...
Din inima-mi zdrobită,
Azi, îndrăznesc a-Ți cere:
Revarsă îndurarea, Părinte, peste mine
Și fă din sufletu-mi îmbătrânit în patimi
O inimă copilă
Cu brațe-nzdrăvenite,
Să Te primesc Prunc, pe Tine, fiind Domn,
Cum Te-a primit, Părinte,
Bătrânul Simeon.

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com